

GAZDASÁGI LAPOK

40. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Október 3.

Foglyok és munkások részére jó meleg vízhatlan lóden

TÉLI SAPKA

kapható: SCHWARZ L. cégnél BUDAPEST,
VII., Klauzál-utca 34., II. em. 7.

A munkáltatási idényre ajánlunk

elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznósirt

a legmérsékeltébb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17/G.

Sürgőnyezim: „Weiszefett, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14-50.

Bakancs

tiszta bőrtalp és kéreg,
talpbélés, orosz foglyok
és munkások részére, ki-
tűnő és erős minőségben,
és meg nem felelés esetén
bérmentve 8 napon belül
visszafogadjátok.
Páronként 20 korona.

Altmann Ignác cipőraktárából
Török-Szent-Miklós, Piacz-tér.

Bármily mennyiségben szállítanak. Kérésre mintákkal szívesen szolgálhatok.

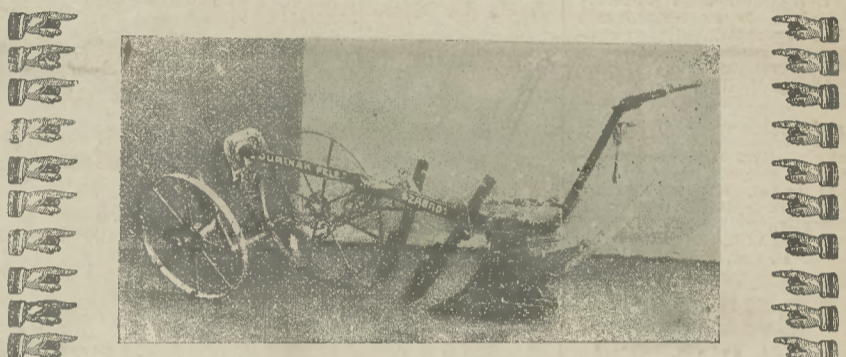
FERTŐTELENÍTÉSI CZÉLOKRA NYERS-CARBOLT

hordónkénti vé-
telnél per kg. 25 fillér, helyt Budapest.

SCHWARZ VILMOS ÉS TÁRSÁNÁL

MŰSZAKI KERESKEDŐK ÉS TÖMÍTÉSGYÁR
BUDAPEST, VI., LISZT FERENCZ-TÉR 20.

Jurenák-féle szab. rendszerre átalakított eke.



Eredeti átalakított példány gróf Wenckheim örökösei csorbási uradalmából.

Minden így átalakított eke 25%-al kevesebb vonóerővel, 75%-al több munkaképes-
ségűvé válik. Szánthat vele a gyermek is, mert bezárható és vezetést nem igényel.
Bármely kovácsműhelyben az átalakítás utasításom, felügyeletem alatt néhány óra alatt esz-
közölhető rá 30 koronáért, melyben a hozzáadandó részlet ára fedezve van. Átalakítása a
legkisebb mennyiség 5 darab.

Jurenák Miklós Budapest, VII., József-utca 2. sz.

Gróf Wenckheim csorbási uradalma. A míg a Jurenák-féle átalakított 8. sz.
régi ekénk 1800 □-öt 9 óra alatt, addig a Schuttleworth-féle ugyanannyit 14 óra alatt
szántott ki. Gratulálók az eredményhez!

Esztergomi főkapitán nánai uradalma. A Jurenák-féle 8. sz. uradalmi eke
10 órai munkaidő alatt 2000 □-öt szántott ki. Kifogástalan jó és kitűnően forog.

Mezőgazdasági iparbank kaposvári uradalma. A Jurenák rendszerre átalaki-
tott 10-es sz. Sack-féle eke 11 óra alatt 2400 □-öt szántott le 6 hüvely mélyen. Dacára
ezen tetemesen nagyobb munka végeredménynek, a Sack-féle ekénél soha fel nem található
porhanyó állapotban hagyja maga után a talajt.

(Mind három esetben hőkör iga használatot.)

GRAEPEL HUGÓ

b. t. gépgyára

BUDAPEST,

X., Szlávy-utca 22-30.

Gyárt és szállít: lyukasztott lemezeket mindenféle üzemhez,
rostákat, egyes malomgépeket,
teljes malomberendezéseket legmodernebb kivitelben,
szab. „Nemzeti“ koptatók,
szab. szabadonlengő „GRAEPEL“ SIKSZITÁK.
Árpakása holländerek stb.

Telefonszám: 27-25.

Levélczim: Budapest 10.

ŐSZI VETÉSHÉZ

már most lássuk el magunkat magesávázó-szerrel, mert tudvalevőleg rézgálicz alig kap-
ható, vagy csak nagyon drágán. A magot nemcsak üszök, hanem varjuk és rovarok kártevésaitól
is kitűnően megóvjá a 8 év óta használatban levő, tudományosan és gyakorlatilag kipróbált



CORBIN



A „CORBIN“

olcsóbb ma mint a rézgálicz, használata egyszerű. Leg-
jobb bizonyítványokat és árajánlatot kívánatra azonnal küld:

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára, UJPEST.

Eredeti importált amerikai manil-lazsineg, kézi kéveköttél.

Uj és egyszer használt

Hazai zsák- és ponyva-gyár és kölcsönintézet.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10. Sürgőnyezim: Nagela Budapest. Vidéki telefon: 104-10 és 35-92.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-másolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Egy 56 éves, nős, gyermektelen, egészséges szervezett okleveles gazda, 36 évi gyakorlattal, kintinó ajánlatokkal, megfelelő alkalmazást keres. Címe e hirdetés számára való hivatkozással megtehető a lapok kiadóhivatalában.

Nőtlen gazdasági ellenőr, szorgalmas és megbízható erő, a kinek pénztárkezelésben gyakorlata van, lehetőleg Dunántúlról, felvétetik Uradalmi bérletésné, Győrámoly.

Kovács János 58 éves, róm. kath., gyakorlati gazdatiszt állást keres. Kiseb és nagyobb gazdaságban mint intéző, ellenőr és gazdasági írnok volt alkalmazva, jó bizonyítványai vannak. Lakása Budapest, VIII., Lujza-utca 28., II. em., 86. ajtó.

Veszünk

burgonyát, szénát, szalmát, kukoricaot, szárított répaszeletet, melassét, cukorrépa, gesztenye, makk, búzkmakk, havonta néhány vagonra valót. Közelítőket „Domänen Direktión 15057” jelzéssel Annoncen Expedition M. Dukes Nachf. A. G. Wien, I., Wollzeile 16. címre kérjék.



3-5 éves nehéz és félnehéz igáslovak,

2-4 éves tenyészllovak,

2-3 éves

mének,

6-7 hónapos elválasztott csikók

valamint

vemhes kanczák

általam olcsón beszerezhetők.

Kitűnő referenciákkal szolgálhatok az ország bármely részéből.

Bővebb felvilágosítással bármikor készséggel szolgál:

HOFFMANN LIPÓT

lőügynöksége

CSÁK TORNAYA.

Allások, pályázatok,

valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben”. Ingyen mutatóványszám. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 55.

A 32 év óta fennálló

FISCHER-féle

ZSÁK- és PONYVA-GYÁR BUDAPEST.

Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokrócok,

valódi amerikai

Manila-kéveköttők,

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffánál.

Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Diszkerkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfernyő-faiskolától.

Tulajdonosa **Copony Ede, Körmen**

men

120 fajta tülevetűfák, lombfák, sorfák, diszcserjék kaphatók.



Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „**PATKÁNIN**”

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!

Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld **Reitter Oszkár** főkapitány **Patkánin** gyáranak vezetője **Nagybecskereken,**



Gazdasági téli gyapottakarókat

ugy lovak mint munkások részére

135x190 cm. nagyságban bérmentve

10 K szállít és rendeléseket későbbi

szállításra is elfogad:

„SOHR” lópokróc szállítási telepe

SOMOGYSZILL.

Tekintve, hogy csak korlátolt mennyiség áll rendelkezésre, ajánlatos a szükségletet biztosítani.

Azonnal szállítok minden mennyiségben és minőségben:

Nyersolajat

Mótorbenzolt

Mótorkenőolajat

Hengerolajat

valamint mindenféle olajat.

WEISZ JÓZSEF

a wieni „CLIMAX” nyersolajmótorgyár

BACHRICH ÉS TÁRSA betéti társaság

vezérképviselője

Budapest, VI., Gyár-utca 20.

Sürgőnyezim: „CLIMAX”, BUDAPEST,

Telefon: 71-01.

Uj és egyszer használt lisztes és korpás **ZSÁKOKAT** legjobban és olcsón szállít: **SCHLESINGER ÉS TÁRSA** zsák- és ponyvakölcsönző intézet Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36. Kéveköttők-, ponyva-, zsinég-, juta- és lengyártmányok gyári raktára. Telefon 15-28. Telefon 15-28.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti. Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban! A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít. Gyártok azonkívül **PITTORE ÉS TRIUMPH** nevű gyorsmeszelőt is. Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 koronáig. **IG. HELLER** BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselőik kerestetnek.

Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár részére **HIRDETÉSEKET** felvesz jutányos áron a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatala BUDAPEST, VIII., József-utca 15. szám. Telefon: József 40-66.



BAKANCSONK katonai foglyok és munkások részére jutányos áron kaphatók **BASCH** és **THIERFELD** cégénél BUDAPEST, VI., Szerecsen-utca 44.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELY:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz öszimzendők.

HÍRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40-66.

Az e lapokban foglalt ozkkekert minden utannyomasi jog fentartva.

KEZIRATOKAT A SZERKESZTOSEG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

Szemle	468
Gazdasági levél. — Szűcs János.	464
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével. — Löherer Andor	465
Az Egyesült-Államok és Argentína kukoricatermelése. — Rothmeyer Imre.	466
Tárca. — Esetek.	466
Gyümölcsidény és gyümölcsogondozás. — y — y.	467
Könyvismertetés.	467
Kérdések és feleletek	468
Kérdések: Vetőmagmennyiség. Egy fiatal gazda. Feleletek: Őszi szántás mélysége. Végh Kálmán Mátyas.	468
Kisebbszakközlemények	468
Hírek	469

Előfizetési felhívás!

A „GAZDASÁGI LAPOK”

Egész évre	20 korona.
Fél évre	10 korona.
Negyed évre	5 korona.

Az ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK külön előfizetési ára:

Egész évre	10 korona.
Fél évre	5 korona.

Együttal felkérjük azokat az igen tisztelt előfizetőket, kiknek előfizetésük szeptember végével lejárt, hogy előfizetésüket megújítani sziveskedjenek, ne hogy a lapok szétküldésével zavarok támadhassanak. Címváltozásnál a régi cím is megemlítendő.

Hazafias tisztelettel a
„GAZDASÁGI LAPOK”,
és az „ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS
TEJGAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Miniszteri természet- és a cukor s cukorrépa. — A H. T. ellen felmerült panaszok. — Néptelköltségadatsitek- és birtokosokról. — Gabonacsempészet. — Fogyó népesség. — Nem halad az őszi vetés s szántás.)

Mult vasárnap eső után megenyhült az idő, megszűntek a derek, a fagyok és a fűtés szükségessége elodáztatott, beborult az égbolt, minduntalan esővel fenyegetnek a párakkal telített fellegek s hol itt, hol ott panaszkodnak megint a sok csapadék miatt, kivált a hol a szüretet már meg is kezdték és a tulnedvesség miatt a szőlő rothadása miatt kell rettegniök a gazdáknak. Különben a mult heti időjárás képét élénk színekben festi a következő gazdasági levéltörődék:

„Értesitem, hogy 22-23. közötti éjjel harmadszor nagy fagy volt. A későn ültetett kukoriczák megfagytak, pedig ez a zöme, mert csak május végén ültetett a legtöbb ember, a nagy szárazság miatt szántani lehetetlen volt. A kiknek igájuk volt, azok jól jártak, elültethették április közepe tájt és ezek már le is törhették,

csak hogy az egész határban ilyen kukoricza alig volt 30-40 drb. Itt a kisbirtokosság majdnem mind csak búzát és kukoriczát termel. A buza alig adott átlagban 3 q t holdanként, most már kukoriczája is alig lesz s így ezen esztendő a legrosszabbak közé tartozik a kisgazdákra nézve.

Szólóje itt minden embernek van és a ki permetezett, annak jó szüretje van. De a szőlők fele permetezetlen maradt, mert rézgáliczról a kormány késedelmesen rendelkezett, pedig kötötte az etet a karóhoz, hogy lesz és nem lett; a nagy ígéret daczára sem volt rézgálicz kapható.

En egy egr kereskedésben még kaptam, igen ám, de négy koronájával kilóját! Tavaly pedig 70 filléressel permeteztem. Mily horribilis árkülönbözet! Szerencse, hogy nagy ára lett a mustnak s így kiadja a nagyobb költséget. Mint halom 80 K-val veszik a must hektóját.*

A földmívelési minisztérium újabb természetbeclést adott ki a kapásokról, melyszerint a remélhető hozama következőnek mondható:

kukoricza: 46.029.661 q.

burgonya: 56.854.301 q.

cukorrépa: 25.421.635 q.

Ezekhez a számokhoz csak az a megjegyzésünk, hogy kissé vérmesek, mert a fentirt fagyok a kukoricza hozamát alaposan lefokozták, a sok eső pedig, habár nem is apasztotta a burgonyaszüret eredményét, de oly romlandó állapotban nyújtotta ezt a kitünő tápszert képező terményt, hogy eltartása majdnem lehetlenné vált, de legalább is igen nehezen eszközölhető. Tekintve, hogy nálunk burgonya (s egyéb terményeket) szárító berendezések nincsenek, a legnagyobb gonddal és fáradsággal, gyakran átválogatva is csak legfeljebb ujévig fog lehetni a burgonyát eltartani. Kivéven egyes oly helyeket, melyeket a csapadékviszonyok némileg megkíméltek — csak hogy, fájdalom, kevés ily vidék akad hazánkban.

A cukorrépa feldolgozása halad, most már remsokára új cukor is kerülhetne piacra, ha ugyan nem volnának a kartell raktárai még a régivel most is telisded tele tömve.

Hogy a cukorinség némileg enyhült, azt talán az egységesen maximalizált cukorárnak köszönhetjük, melyről t. olvasóink hireink között vehetnek tudomást.

A répa cukortartalmáról az alábbi kimutatás nyújt néhány adatot; meglátszik a melegnek hiánya ezen is.

Cukoripari szaklapok szerint az idej cukorrépa cukortartalma augusztus 30 tól szeptember 6-ig a következő fejlődést mutatta. Hét megvizsgált terület próbája közül az I-nél augusztus 30-án 14, ugyanannál szept. 6-án 14·9 volt a cukortartalom, a III-nál 19·1-ről 18·8-ra hanyatlott a cukortartalom, a IV-iknél 14·6 ól 15·7-re

fejlődött. A vizsgálatok átlaga azt mutatta, hogy 14·7-ről 16·5-re fejlődött a cukortartalom.

Az egyik magyar cukorgyár a következőket közli:

A répa fejlődésének időszakában gyakori esőzés volt és az átlagot jóval túlhaladó csapadék kedvező hatással volt a répa fejlődésére, de az augusztus hónapi hideg esőzés már inkább ártott, mint használt a répának. Megakasztották ugyanis annak további fejlődését és a répa cukortartalma egyáltalán nem gyarapodott.

A beérkező minták vegyelemzésének adatai a következők:

	Cukor- tartalom	A répa sulya gr.
Aug. 5.	14·08	202
» 6.	13·98	262
» 7.	13·70	143
» 10.	13·80	225
» 12.	13·20	189
» 13.	14·40	280
» 14.	13·78	382
» 16.	14·15	393
» 18.	14·56	241
» 19.	14·60	317
» 23.	12·71	381
» 26.	13·76	810
» 27.	13·27	553
Szept. 1.	15·10	457
» 3.	13·60	370
» 7.	15·40	492

Ezek az adatok az egyes napokon beérkezett minták átlagos eredményét tüntetik föl. A repák átlagos cukortartalmát ma 14·5, a levélet sulyát 380-400, a répa sulyát pedig 400-420 gr.-ra lehet tenni. A várható répatermést m. holdanként 110 q-ra becsülik. A répatermés holdanként a kérdéses gyár körzetében átlag sokkal nagyobb lett volna, ha a répa megmunkálásával a gazdák nem késtek volna meg. Nagyon sok gazda volt, a ki ez évben repáját megműveltetni munkaerő hiányban nem tudta.

A panaszok a H. T. ellen nem akarnak lecsilapodni; a napokban megint kifakadt egy tekintélyes gazdatársunk, ki még a prémios időben szállított búzát a H. T.-nek; búzája otthon több ízben tanuk előtt végzett próbamázsalás szerint hektoliterenként 76 kg.-ot nyomott. Midőn leszámlásra került a dolog, a H. T. csak 71 kg.-osnak állítja a beszállított búzát. Az eladó rohan a malomba, kéri, mutassák elő az ő búzáját, be akarja bizonyítani igazát, — de már a buza ki volt öntve, a többivel összekeverve s nem lehetett semmit beigazolni. A H. T. így kevesebbet fizetett, mintha prémiumot nem adott volna, de 76 kg. os buza árát kellett volna kiegyenlítenie. Per utján talán félev mulva valamit nyerhetett volna

TAKARMÁNYDARA (KORPA)
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint **KITÜNŐ TAKARMÁNY** értékesíthető.

AJÁNLATTAL
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és **TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52g.**

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

Eredeti
amerikai

CASE

gőszántó-
gépek,

a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER

amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

a gazdatárs, de erre a térre terelni a dolgokat nem szívesen szokta a magyar, kivált most, midőn minden percze drága s a sok utánjárás, lőtás-futás, tárgyalás stb., időmulasztás és utiköltéssel jár s utóljára is az eredmény kérdéses.

Ha szabad kereskedelem lett volna gabonában, azon megszorítással, hogy Ausztriába bizonyos megállapított mennyiségnél többet szállítani nem szabad s külföldre egyáltalán meg lett volna tiltva a kivitel, akkor jobban járt volna a gazda és a sok (közel 30.000) kisebb gabonakereskedő és ügynök is keresett volna, a liszt is olcsóbb lenne, mint ma, de néhány régi és új milliomos kevesebb hasznod dugott volna zsebbe. Hogy melyik eljárás a helyesebb, az általunk már a H. T. megalakítása előtt ajánlott vagy a most érvényben levő, azt a tisztelt olvasóközönség becses véleményére bizzuk.

Hireink között olvashatták t. gazdatársak, mi-ként intézte el a gazdatársztek karpaszomán-ügyét a hadügyminiszter. Ez ellen nincs felebbezés, ebbe bele kell nyugodni, de igaz az is, hogy ha más szellemi foglalkozásu egyének bizonyos előnyöket akarnak kieszközölni a népfelkelők törvénye alapján, akkor ezen előnyök a gazdatársztek is éppen oly joggal illetik meg. Erre nézve alábbi levelet, mint teljesen a mi véleményünk kifejezését, közöljük, hogy tartalmát t. gazdatársaink tudomásul vegyék, de a mérvadó intézőkörök is vegyék figyelembe az abban leirtakat.

„A »Budapesti Hirlap« szept. 18-iki számában olvastam dr. Ödöni Miksa ügyvéd ur indítványát a 43—50 éves népfelkelő-üggyédek katonatiszti kiképzési tanfolyamon leendő részvételéről, a mi arra indít, hogy ezen indítványt legalább azon gazdatársztek és földbirtokos gazdákra való alkalmaztatást kérni indítványozom, a kik középiskolai érettségét téve végeztek gazd. akadémiát vagy külföldi főiskolát és a társadalmi életben a tisztai ranggal egyenlő pozíciót töltenek be.

E szerint azon 43—50 éves népfelkelő okleveles gazdák és gazdatársztek, a kik a társadalmi életben tekintélyes állást töltenek be, a mennyiben katonák nem voltak is, 1915. júl. 30-án megjelent »Rendeleti Közlöny« LX. §-ban előirt feltételek mellett, az 1887-ben felállított tanfolyamhoz hasonló népfelkelőtanfolyamon vegyenek részt s azután vagy mint népfelkelő tisztok alkalmaztassanak, vagy az okleveles gazdák sokoldalú alkalmazhatóságát véve tekintetbe, társadalmi állásuknak megfelelő módon tehessenek eleget katonai kötelezettségüknek.

Mert utóvégre nem az ő hibája, hogy annak idején nem vették be katonának. És abban az időben, midőn az illetők mentek érettségivel a magyarvári akadémiára vagy külföldi főiskolára, ezen iskolai kvalifikáció megbecsülendő és magasnak volt mondható. És megfelelt a »Rendeleti Közlöny«, továbbá az 1886. évi XX. t.-cz. 1887. febr. 7-én kelt 767. sz. népfelkelői utasítás 5. §. 86. pontja 4—6. pont intenciójának.

Ha az ügyvédeknek kellemetlen a nálánál sokkal kisebb kvalifikációval bíró, avagy esetleg összehasonlíthatlanul alacsonyabb társadalmi állásu egyén, mondjuk altiszt, szeszélyének legyen kitéve, mennyivel kellemetlenebb a hosszú gazd. praxis alatt egy idős birtokosnak, vagy gazdatársztnak a helyzete, hány földmives-altisztal akad össze, kit valamikor csempészségen ért, hány általa igazságosan megfenyített cselédjével, azok fiaival kell találkozni ott a katonaságnál, mint felebbvalójával, nevetség tárgyává léven.

Erre nézve még üdvös volna azon okleveles gazdatárszteknek ebben a korban, kik katonák nem voltak és besoroztattak, megadni a csapat-testvélés jogot.

Kápolna, 1915. szept. 25.

R. A.

Minap irtunk arról, hogy több gabonát visznek ki hazánkból, mint kellene, akkor egyesek mosolyogva azt mondták, hogy az nem lehet, hisz kontingentálva van a kiviendő mennyiség.

Erre az illetőknek elmondtuk tapasztalatainkat s hireinket, melyeket a határvármegyékben szerztünk.

Ime, most bebizonyosodott, hogy igazunk volt, hisz ma már a napilapok is írják, hogy postacsomagokban és kocsikon, szekereken rengeteg mennyiségű buza és liszt megy ki minden ellenőrzés nélkül Ausztriába. Most már más oldalról is figyelmeztetik erre a hatóságokat, de lesz-e a felszólalásoknak sikere, megszűnik-e a csempészet, azt a jó ég tudja. Talán majd akkor intézkednek, a mikor már nem lesz mit csempészni!

Népszámlálási adatokat böngészve, látjuk, hogy eltekintve a háborútól, mely iszonyu sok halottal számol be, a többi rendes halálozások száma is tetemesen felülmulja a születések mennyiségét, tehát ezen a réven is apad a lakosság. Szomorú dolog, csak az a remény vigasztal, hogy háboru után az Amerikából visszavándorlók a népesség számának egyensúlyát helyre fogják hozni.

A falukon, városokon, pusztákon és tanyákon keresztülmenve, szomoruan tapasztaljuk, miszerint férfiú már alig van odahaza, csak gyerekek, öregek és nő. Most már a 18-éveseket is behívják, mint a hirtetményekből olvassuk, tehát a férfimunkaerő még jobban le fog apadni. Vajjon, kik fogják végezni az őszi szántás és vetés munkálatait? El lesz-e a rendes őszi gabonavetéseknek 60%-a végezve az idén? Tamáskodni merészkedünk ebben a kérdésben.

Gazdasági levél.

Tolnahogyész. 1915. szept. 28.

Annyi gazdasági jelentőségű és érdekű mondanivaló volna, azt se tudom, hol kezdjem, hogy a legfontosabb és sürgősebb közérdekű kérdések ki ne maradjanak, bár egy levél keretébe amugy se illeszthetők be.

Szőlő és gyümölcs. Nálunk a szőlőtermés számba se jöhet. A peronoszpóra, a lisztharmat tönkretette. Alig egy-két gazdának sikerült a permetezéssel megmenteni a termését. Annak lesz és elég jól érett. Alma, szilva, körte elég van. Különösen alma rengeteg termelt.

Burgonyából szintén nagy termés van. Itt kisholdanként 50—60 q között ingadozik és elég szép.

Tengeriből is nagytermésre volt kilátás, de a késeiket a múlt hetekben származott köd anynyiban rongálta meg, hogy levélzetét megrozsdásította s így az nem tudván táplálkozni, elszáradt és a tengeri kényszerérett lesz, a mi pedig nem csak annak minőségét, de mennyiségét is csökkentti, rontja. A multheti háromnapos gyenge dér még fokozta a kényszerérett, különösen a lapos völgyekben. Minthogy pedig sok a kései tengeri, a kár is nagy lesz, különösen a későnérőben.

Sarju és tarlóhere. A sarju betakarítása jól sikerült. Esőt nem kapott. Elég jól adott a lóherés is, a szűzheresarjuból nemcsak finom minőség lett, de nagy termés is.

Kalászosok hozama. Nálunk a buzatermés nagyon eltérő volt. Csak a kezelésem alatti birtokon is nagy eltérések voltak egyik és másik major között. Sok kár esett a csirázás folytán is. Pl. egyik majorban kisholdanként 870 kg., a másikon 600, a 3-ikon 700 és a 4-iken 750 kg.-mos buzatermés volt. Főátlagban 750 kg. lett.

A rozst rosszul fizetett. Alig 600 kg. kisholdanként. Árpa és zab szintén csak 600 kg. van m. holdanként.

A többi uradalmi kerületben még gyengébb a buza- és rozstermés. A högyésziben legalább a fajsúly elég magas. 77-7 kg., 78, sőt 70 kg.-mos is volt pár táblán. Ellenben a többieknek 70—75 kg. között ingadozik a buza fajsúlya, sőt még ezen alul is van. Így boszulja meg a sűrű vetés magát. A múlt évben is s az idén is balul ütött ki. Silány minőség és kevés mennyiség is (4—5 q).

Marhaárak. A tehenek árai, bár elég magasak, a tavaszi árakhoz viszonyítva mégis 15—20% kal alacsonyabbak, bár mostanában némi élénkség észlelhető. Egy közepes tehen ár 1200—1600 K.

Sertések árai horribilisak. Sovány sertés 1 1/2 éves ma 250—300 K-a. Hallottam olyan eladást is, nehéz hizódiszról, melynek élősúly kg.-ja 6 K-ért lett adva. Nos, ez már tulságos! Ennyire még sem volna szabad engedni az árat. Legalább a hizóknál 4:50—5 K-nál maximumni kellene.

Bőrárak. A nyersbőrárat a kormány maximumálta, de nincs benne köszönet. Először, mert a mai drága viszonyok között alacsony (230—270 K-ig), másodsor, mert a száraz bőrt nem maximumálta, de végül azért is, hogy ez a nyomoruságos ár sincs fixirozva. Így a kereskedővel folytonos vitatkozásra ad alkalmat. Mert a legszebb az, hogy a kereskedő még ezt a tulajdonos árat se adja meg, azzal érvelvén, hogy ez a silány ár Budapesten értendő. Persze, nincs igaza, de azért a gazda ki van téve az ő önkényének. Mert, ha nem adja, a bőr megszárad s a szárazbőr pedig nincs maximumálva. Itt újból a kereskedő diktál. Azt mondja: tessék felküldeni a gyárba azt a 2—3 bőrt, a mi elhullásból negyedvenként származik. A lóbőr is hosszúság szerint van maximumálva, pl. a 240 cm. hosszú bőr ára 36 K. De a kereskedő csak 24 K át hajlandó adni érte, mint volt a háboru előtt. Tehát egy lóbőrön 12 K-át akar nyerni. Ez 34%-os nyereség. Holott 2—4% is elég sok, de 10%-nál már nem volna szabad feljebb mennie.

Az élelmiszerek maximumálása. Nálunk a járási főszolgabíró az élelmiszerek árát részben maximumálta. És pedig: a tej, csirke, vaj- és turót, tojás, zöldség stb.-ét. A legszebb a dologban az, hogy a tejet a normális viszonyok alatti időben szokásos áron, vagyis 20 fill.-ben állapította meg. Ellenben a boltokban és az iparcikkekben szabad a verseny és tetszésszerint árusítanak s emelik minden cikkeknek az árát. Egy pár csipő ára 40—50 K. Egy pár csizmáé 70—80, sőt 100 K-ra is emelkedik a csinosabb és jobb minőségű. Persze, a jogtalan rendeletet megfélebbztük. Vagy mindenben maximumálják az árakat, vagy hagyják a kereskedelmet szabad folyására. Természetesen ellene vagyunk az uzsoráskodásnak, a 3—4-szeres áraknak, de rendet kell minden egyes iparcikknek- és minden egyes élelmiszerekben is csinálni. Mert, ha én tripla áron veszem a ruhát, lábbelit, vagy bármiféle iparcikket és tripla munkabért kell fizetnem és dupla áron kell vennem a tehenet, akkor jogos és méltányos, hogy 24—28 fillért kapjak a tejért is. Azt hiszem, több járásban is hasonló intézkedés történt. Meg kell felelkezni mindenütt ezen törvénytelen rendeleteket.

Az orosz fogoly munkások. Nálunk is vannak belőlük. Az egész uradalomban 100, de felvannak osztva a kerületekben. Sőt nálam galicziai ujonczok is voltak. Ez utóbbiak gyenge munkások, de megbízhatóbbak. Felügyelet nélkül is dolgoztak. Az orosz fogoly erős, győzős, de hamar reá un. Pár óráig dolgozik izzadásig, ám azután leül és cigarettára gyújt, pihen. Felügyelet hiányában pedig nem dolgozik semmit. A szemnek mindig rajta kell lenni. Vannak köztük, persze, kiváló munkások is, de legnagyobb részben haszontalan, megbízhatatlan. Én megpróbáltam mindent velök, de csak ideig-óráig lehet beléjük egy kis lelkesedést szuggereálni. Sem a jó bánásmód, sem a jobb élelmiszerrel nem lehet huzamosabb kitartásra buzdítani. Így lehet a háboruban is, azért nem birnak velünk.

Nálunk az éjjel nyári zivataros eső volt menyörgés-, villámlással és a két heti száraz idő után — úgy látszik — be áll az esős periódus. A vetésre kedvező volt, de attól tartok, újból sok lesz. A rozsvetés be van fejezve s megkezdjük a buzavetést is.

Szücs János.

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utcza 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítő kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

A
„HANGYA“

A világháboru nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irta: Löherer Andor.

Zabot 5,236.409 millió font sterling értékűt = 125 millió 673.816 K, főleg Oroszországból és Amerikából.

Borsót 782.599 font sterling értékűt = 18 millió 782 ezer 376 K, babot 523.118 font sterling értékűt = 12 millió 554.832 K, tengerit 12,327.580 font sterling = 295,961.920 K, Oroszországból és Romániából, tehát az összes gabona- és lisztbevétel 58,921.510 font sterlingre, azaz 1414 millió 116 ezer 240 korona értékre rugott.

Ezeket felül: a vágott hus bevitele már a 36,152.710 font sterlinget, tehát 867 millió 665 ezer 040 koronát ért el; 1880-ban még csak 16,424.567 font sterling értékűt vittek be, tehát a szükséglet megkétszereződött.

Tömértelen korzvet is vittek be és szalonmát 11,773.696 font sterling értékben, ami pedig 282 millió 568 ezer 704 koronát teszen.

Vajat bevitték 17,456.452 font sterling értékűt, ami 419 millió 310 ezer 848 K.

Tojást 5,406.141 font sterling értékben = 129 millió 747 ezer 384 K.

Gyümölcsöt szintén nagy értékben, de pontos adatok hiányoznak.

Szárnyast 1,010.327 font sterling = 24 millió K.

Czukrot összesen 19,174.491 font sterling = 460 millió 187 ezer 784 K.

Hagymát, burgonyát és paradicsomot 3,849.584 font sterling = 92 millió 390.016 K.

Szeszt 2,054.418 font sterling = 48 millió K.

Dohányt 4,816.399 font sterling = 115 millió 593 ezer 576 K.

Ezen élelmi cikkek közül vám alá esik a bor és a dohány.

Tehát Angliának élelmi cikkekben a bevétele 1900/1-ben 3.784.430.830 koronára rugott.

Már 1900/1-ben világos volt, hogy a gyarmatok nem elégíthették ki Anglia gabona és hús szükségletét, mert például gabonából Kanada csak 8%-ot, Ausztrália 5%-ot, India 4%-ot összesen tehát 17%-ot, ellenben Északamerika 63%-ot és a többi államok 20%-ot szállítottak, míg a hús-nemükből Kanada 6%-ot, Ausztrália 14%-ot, Északamerika 60%-ot, a többi államok 20%-ot szállítottak, a tej, vaj stb. pedig Kanada 17%-ot, Ausztrália 10%-ot, Északamerika 7%-ot s a többi államok 66%-ot szállítottak.

Azóta pedig hosszú 15 év múlt el, amely idő alatt a nagy vadászterületek erősen megszorodtak s csupán 1913-ban is 111.800 hektárral, ami 201.240 katr. hold, de átlag az utolsó évtizedben 40.000 hektárral, ami 78.000 katr. hold, vagyis ennyivel a mezőgazdasági termelés területe megfogyott, a luxus, a jobb élelmód, az igény erősen megnövekedett, tehát Angliának a saját maga által otthon termelt élelmiszerekkel való ellátása mindég szűkebb méretekre hanyatlott. És ilyen gyógyíthatatlan szerves bajok közepette lépett Lloyd Georg vakmerően a: *wa bank* fegyveréhez! A montekarlói vesztő játékos, amikor már utolsó aranyait dobja az asztalra, egy bizonyos, be nem számítható, a halálos verejtéktől megzavart áltudatlansággal, halálra meredt szemekkel, megdermedve nyújtja ki kezét s végül szédülten menekszik a hullámok néma sirjába.

Angliát is hasonló, a hatalomnak hipnotikus helyzetébe sodorta ama titkos tanács néhány minisztere, élükön Lloyd Georggal.

Hogy a szomszéd nemzetek népeinek éhhalállal való elpusztításának fegyvere visszafelé sült el, — azt látjuk — mert bárha egész Európára egy elképzelhetetlen drágaságot is zudított Anglia, a tengeri kereskedelmi járatoknak felfegyverzett hajóhadával — sőt kereskedelmi hajóinak, de még a halászbárkák felfegyverzése által való szállítások meggátolása által — Németország legkevésbé szenved a kiéheztetést, Ausztria és Magyarország avagy Törökország pedig mégis minden nagyobb rázkódások nélkül érték el az 1915. évi új aratást, bárha az 1914. évi magyarországi aratás egyike volt a lehető legrosszabb aratásoknak — 28 millió q búzában. A pokoli terv tehát csúnyán megbukott.

Az egész világ egyötödének urai ennyire nem ösmerik az ő legszűkebb körükön túl eső életet és annak viszonyait, hanem felfújt — mindig hamis jelszavakkal — egymás ellen uszítják és lelketlen, kiméletlen irtó háborukba sodorják szomszédait, akár előbbeni barátait, vagy újra megnyert előbbeni halálos ellenségeiket, hogy — a pók módjára — azok elgyengülését bevárva, a kínáló predán, szerinte dicsőséges, de alapjában alávaló, nyomorult haszonleséssel osztzkodják, ha egyébként az egyik felét gyarmatává nem tehetné. Így jutott Anglia tulajdonképpen idáig is minden szorongalomhiánya és lusta dologtalansága dacára is *világ hatalomra*. Ideje végre, hogy a tüzes korona fejét kijózanítsa.

Az angol világhatalom hanyatlása.

A népek életében elért ama rendkívüli és páratlan szerencse, hogy Anglia az egész világnak egyötödén uralkodik — az egész világ egy ötödét járma alá hajtotta, — sőt, hogy az egész világ tengerének urál tekintetét magát, a felkelő naphoz hasonlóan eljutott befutandó pályájának zenitjéhez. De mert a föld is mozog, a világ folyása pedig meg nem áll, a befutott pálya, az elért magasság utolsó pontjáról — a nehézség örök törvénye szerint — feljebb menni, tovább emelkedni lehetetlen. A tizenkettedik óra után, a népek haladásának óramutatója a természet ellenállhatatlan törvénye szerint és

megváltoztathatatlanul lefelé hajlik. Minden lényes végnek erői azok felhasználásának legnagyobb energiájának kifejtése után kimerülnek, ellankadnak s csakis újabb erőgyűjtés után fokozhatók előbbeni hatásukra. A fényes, napsugaras, éltető, ingerlő napot az éj nyugalma és homálya követi. E nélkül sem emberi, sem növényi élet nem lenne a világon.

Az ember, mint Istennek legtökéletesebb, legszebb alkotása, halandó. Csak az eszme és benne a lélek él őt magát túlélő korokig.

A nemzetek élete, vagyis értve alatta virágzását, hasonlóan alá van vetve a természet eme örök törvényének.

A millió évek óta fennálló, világon élt és eltűnt népek történelme mind ezt hangosan hirdeti. Kivétel ez alól senki és egyetlen nép részére sincsen. A halál, az elmulás, a megsemmisülés egyformán ér el mindent a világon és mindenkit. A világ örökkévalóságának ez a főforrása, ez a megváltoztathatatlan örök éltető törvénye. Az elvirított, az elhalt virág után jön és jöhet csupán az utána következő, a szebb, a frissebb, az új életet jelentő utódja.

Nem volt a világhistóriájában még példa reá, hogy egy-egy nemzet olyan világhatalmat gyakorolt volna, hogy az egész világnak egyötödét láthatta volna lábainál. A fizika-, a vegytan- és a termelés törvényei szerint maga az ósanyag halhatatlan. Ez tartja fenn a világot, amidőn a természet elhalásán, ugyanazon ósanyagból, az új életre kelő növény, állat vagy ember áll elő.

A nemzetek életére sincsen más természeti és fenntartó törvény. Anglia elérte, — hogy milyen eszközökkel, az más kérdés — fejlődésének zenitjét, ahol pedig megállás számára sincsen, a honnan éppen a nehézség és a suly törvényei szerint neki is lehanyatlania muszáj. . . Muszáj! Igen muszáj, mert ez másképpen nem lehet. Itt már az angolnak sem lehet a természetet, mint egymással versengő, vetélkedő erőket és tényezőket egymás ellen ingerelni, összeveszteni, háborukba sodorni és azután a kettő között, vagy mindkettőtől értékes javait elszedve zsebre vágni. Az örök kaszás az ő rendjeit is kérelhetetlenül vágja le.

A termelő energia örök törvénye is feltétlenül korlátokat szab az emberi munka és a nemzetek munkája és életére nézve. Az angol gőgös náció a leg-halálatlanabb az egész világon. Sorsa, végzete utolérte. Önön magát végezte ki. A nagy éjjeli lepke végre a tűzbe repült. A kényszerzubbonyba jutott erőszak fejlett ment neki a piramisoknak. Fennhíjzásában, rombolási dühében azt hitte már, hogy az ő koponyája a keményebb. Vérző sebei, összetört tagjai porba sujtottan téríthetik észre — ha ugyan hatalmi gőgjében ezt is el nem vesztette, — hogy ütött a 12-ik órája.

A mely nemzetnek közoktatása ferde és nem egységes, nem haladni vágyó, sőt ki sem elégítő, a hol egy »Cambridge, avagy Oxford« egyetemét csakis a gazdagok látogathatják, de ottan sem a tanulás, a bölcselkedés, a tudásért magáért, hanem a fényes és dobzó drága kollégiumi ebédéért és a sportért, a hol a vallásosság egy egész nemzettől távol áll és ennek dacára általános imánapot tartanak a Szent Pál székesegyházban a hadüzenet évfordulóján — aug. 4-én — s könyörgő körmeneteket rendeznek szorongatottságukban, a hol a szív, a nemes érzés, a magasztos krisztusi tanítások helyett a legdurvább önzés, a durva erőszak, az ököljog, a kinesszomj, az arany hajszája, a mely után, mint az angol sűrűn tenyésztett róka után, kopó-falkákkal száguld egész Anglia a nemes lorddal egy ugyanazon társaságban a szabó, az üzér s mindenki, a kinek tetszik és hozzá lova van s a többi minórium gentium »gentleman«, a hol a jóllakott potrohos John Bull csak emészteni akar, de a rendes polgári munkára, a dologra már ellustult, szükségét nem érzi, a hol a vér az erekben elnehezedett, a hol az iszákosság egy nemzetnek vérebe ment s kiríthatatlan szenvedély lett, a hol csakis a könnyű üzletszerzés a fő cél, a hol a mások kizsákmányolása az egyedüli életcél, ott el kellett következni a hanyatlás korszakának is.

Ezen hanyatlás időpontja régen elérte Angliát. Mint az óra mutatója, pillanatról pillanatra hanyatlott. Akkor ez fel sem tűnt, mert hiszen az óra mutatóját sem figyeljük másodpercéről másodpercre. Az évtizedes, avagy a negyedórás hanyatlást azonban az ember nemcsak látja, de meg is érzi, mert végre is letagadhatatlanul jelentkezik.

Mivel a mai állami életben a nemzetek fejlődésének fokmérője az igazi termelés, a tőkegazdag országok minden erejüket állandóan e téren koncentráva igyekeztek kifejteni. Amde az emberi élet nem csupán az így termelt ipartermékek mérhetetlen fogyasztására van teremtve, a miért a leggyorsabb ütemben fejlesztett gyáripari termelése a nemzeteknek és a világnak lassanként, évtizedek hangyaszorgalmával és a nagy, soha ki nem alvó tűző gyáripar szakadatlan nagytömegű produkciójával mihamar meghaladta az emberi szükségletek normális mértékét. A nagy gyáripar ilyen horribilis fejlesztésével, amit viszont csak a nagy mértékben koncentrált óriási tőkék bírnak folytonosan üzemben tartani, az árutömegek egy-egy modell alapján annyira felhalmozódtak, hogy a termelés felvételére szolgáló ország és nemzet azokat távolról sem volt képes elfogyasztani és megfizetni. Így állott elő a fölöslegeket értékesítő kivüli kereskedelem fejlesztésének a szüksége. De mert az egész világon eme gyáripari fejlődést minden nemzet utánozva, tervbe vette és követte, mihamar egy, az egész világra kiterjedő és nagyobb gyáripari torlódásnak kellett beállani.

(Folytatjuk.)

Lisztőrő- és darálómalmok állókövekkel.

Tiszta kenyérlisztet készít!

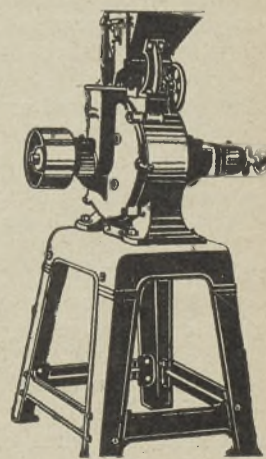
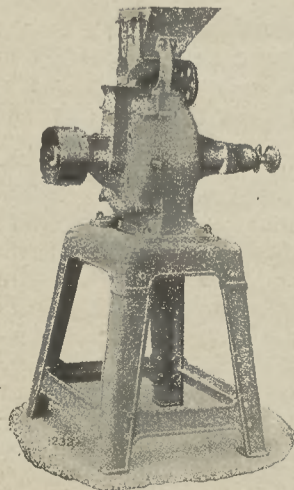
Erő és kézi hajtásra!

Mágneskészülékkel a vasrészek felfogására!

Egyszerű szerkezet, szakember nem kell!

Használható minden iparágban, mindenféle anyag megőrlésére.

DÉNES B. BETÉTTITÁRSASÁG BUDAPEST, VI. KERÜLET,
VILMOS CSÁSZÁR-UT 61/g.



Az Egyesült-Államok és Argentína kukoricatermelése.

Minneapolis, 1915. VIII. 28.

Az amerikai Egyesült-Államok új vámtarifája, amely 1913-ban lépett életbe, a kukoricának vámmentes behozatalt is biztosítja. A vámpolitika ez irányú változása az Egyesült-Államok kukoricatermelő gazdáit érzékenyen sújtja s e mellett a kukorica világpiacán is különleges viszonyokat teremtett. Ugyanis a kukorica export az Egyesült-Államoknál komoly versenytársa Argentína s az új vámtarifa értelmében az olcsó argentinai kukorica teljesen vámmentesen kerül az Egyesült-Államok piacára. Az amerikai gazdák körében függő kérdés az, hogy az Egyesült-Államokban, magas előállítási költség mellett termelt kukorica képes-e felvenni a versenyt az argentinai olcsó kukoricával, vagyis képes-e a kukoricát jövedelmezőleg termelni?

Az amerikai Egyesült-Államok termelik a világ kukoricatermelésének körülbelül 70 százalékát, de ennek legnagyobb része a belpiacra lett elhelyezve s így az átlagos eladási árban nagy eltérés nem volt. Az új vámtarifa ezt teljesen megváltoztatta, mert a világpiac árszabályozásánál nemcsak az Egyesült-Államoké lesz a döntő szó, hanem Argentinának is döntő befolyása lesz az ármeghatározásánál.

Az amerikai statisztikai kimutatások szerint 3000 millió bushel (1 bushel = 36,35 liter) termésből csak 600 millió bushel kerül a világpiacra, ebből is csak 250 millió bushel áll teljesen az export rendelkezésére, már most ez a 250 millió bushel ára szabályozta eddig többé-kevésbé az Egyesült-Államok kukorica árát.

Az új vámtarifa beengedi az olcsó argentinai kukoricát s jövőben így a kukorica árszabályozásánál Argentína lesz a döntő tényező, ez az, ami az amerikai gazdákat aggasztja és elégedetlenné teszi a mostani demokráta kormány nyíltan merkantilista irányzatú politikájával. — Argentinának utolsó évi kukoricatermése 197 millió bushel volt, ebből exportáltatott 175 millió bushel; már most ha Argentína az eddigi arányokban fokozza kukoricatermelését, ugyaz rövidesen elfogja érni a 350 millió bushelt, ebből pedig kivitelre kerülhet 250 millió bushel. Daczára az Egyesült-Államok óriási kukoricatermelésének, az új vámpolitika szabad behozatala és szabad versenye mellett Argentína lesz az első kukoricaexport állam, mert a szabad rendelkezésére álló feleslege nemcsak eléri, hanem majdan felül is mulja az Egyesült-Államokét.

A kukoricatermelés fejlődése rohamos, igaz, a világ minden részében termelik, de kivitele vagyis a világpiac ár hullámzására befolyása csak négy országnak van és pedig: (1913-ban csak 11 hónap számított)

Az exportállamok termése és kivitele millió bushelekben

	1900		1910		1913	
	termés	kivitel	termés	kivitel	termés	kivitel
Egyesült-Államok	2105	213	2886	44	2447	46
Argentína	40	28	175	105	197	175
Dunai Államok	121	57	165	38	172	32
Oroszország	52	19	77	18	73	18

Itt először is szembetűnik Argentína kukoricatermelésének rohamos fejlődése, mert úgy termés, mint export terén a dunai államokat és Oroszországot elhagyta s miután belfogyasztása csekély, az exportja hatalmasan növekedik. Ez annál inkább feltűnik, ha a világ össztermését hároméves periódusokban összehasonlítjuk az exportmennyiséggel:

Időtartam	Össztermés
1902/4.	3121 millió-bus.
1905/7.	3615 » »
1908/10.	3739 » »
Összexport	
1903/5.	234 » »
1906/8.	239 » »
1909/11.	213 » »

Itt látjuk, hogy az össztermés emelkedett, de az export, illetve import nem. Figyelemre méltó hogy míg az össztermés 1902/4-től — 22% emelkedést mutat, addig a behozatalra szoruló államok importja nem növekedett, de nagy eltérést sem mutat, tehát a terméstöbblet a termelő államokban lett felhasználva, ez egyrészt örövendetes körülmény, mert az intenzivitásnak a jele. Néhány amerikai közgazda véleménye szerint az amerikai kukorica nem volt megfelelő árban értékesíthető az argentinai olcsó kukorica mellett, pedig az akkori vámtarifa kedvezőbb volt az amerikai farmerre nézve a mostaninál.

Argentinának rövid néhány év alatt kukoricakivitele 136 százalékkal emelkedett, mondhatjuk, hogy Argentína egymaga képes a behozatalra szoruló államokat kukoricával ellátni. Argentína exportjának növekedését az Egyesült-Államok kukoricatermése s nyílt meg, mert saját termésének magas termelési költsége mellett nem versenyezhet az olcsó argentinai kukoricával, ezt mutatja az is, hogy a míg Argentína exportja 136%-kal emelkedett, addig az Egyesült-Államok exportja 72%-kal csökkent. A mai helyzet az, hogy az export terén az első helyen Argentína áll, mert kukoricáját olcsóbban adhatja és a termelő alacsony eladási ár mellett is boldogul, mert a termelési költség alacsony.

Az amerikai gazdának, miután a jelenlegi körülmények között, a termelési költségeket nem csökkentheti, a terméshozamot kell fokozni; 1912. őszéig bushelenként 15 centes (1 cent = 5 fillér) vám mellett a belpiacra nem versenyezhetett Argentína az itteni termelővel, de a mostani vámmentes behozatal mellett az argentinai eladó olcsóbban adhatja a kukoricáját, mint az itteni termelő. Argentína, ezt az ame-

rikai gazdára nézve sérelmes előnyt ki is használja, mert exportja az Egyesült-Államokban óriási méretekben növekedik. Az argentinai kukorica a tengeri kikötőkben bushelenként 10—11 centtel olcsóbban kerül eladásra, mint a belföldön termelt májusi szállításra eladott és a Missisipi vidékről szállított kukorica. A szállítási költség is kevesebb Argentinából New-Yorkig vagy Galvestonig, mint például Chicagótól New-Yorkig.

Az argentinai kukorica mindaddig uralkodni fog a világpiacra, míg az amerikai farmer nem tudja kukoricáját olcsóbban előállítani vagy a hozamot fokozni, ez nem átmeneti állapot, hanem addig tart, míg az amerikai nem versenyezhet Argentinával, hisz ma már Argentína egymaga több kukoricát termel, mint a mennyit a behozatalra szoruló államok igényelnek s e mellett ott is sok a kultúra alá vonható terület s a hozamot is fokozni lehet. Amerika hosszú ideig nem versenyezhet a jelenlegi vámtarifa mellett Argentinával, mert ott olcsóbb a föld, kisebb a szükséges üzemtőke, lehetetlen alacsony munkabérek vannak s a mi szintény lényeges, a szállítási költségek is alacsonyabbak.

Az amerikai gazdák a sérelmes vámpolitika ellen a belfogyasztás fokozásával védekeznek, mert daczára annak, hogy a gazdák a kukoricának úgy szem, mint takarmánytermelését általában fokozzák, a termésnek mindig kisebbodó százaléka kerül eladásra, mert az a gazdaságban lesz felhasználva s így kettős célt szolgál, mert emelkedik az intenzivitás s ezzel a gazdaság értéke, növekedik a haszonállattartás, az állatállomány. Miután a beözönlő argentinai kukoricával az itteni termés nem versenyezhet, az amerikai gazda, daczára a mindig emelkedő kukorica termelésének, a termést nem direkte szemeladás útján értékesíti, hanem a gazdaságában használja fel és így jövedelmét is tetemesen fokozza.

Ez a jelenség, mint magam is láttam, az Egyesült-Államok kukoricatermelő vidékein szembetűnően észlelhető, pl. Wisconsin államban az új vámtarifa életbelépése óta a haszonállatlétszám 25—30%-kal emelkedett és a 41.500 siló közül több mint 15.000 az utolsó két évben épült. J. W. O'Connel, a jelzett állam gazdasági életének egyik vezére, midőn a nagyszámú siló építés okát kérdeztem tőle, azt válaszolta: »Nem tudunk a merkantilista áramlattal szemben másként védekezni, mint az intenzivitás fokozásával s e mellett iparkodunk farmerjeinket kereskedővé tenni, hogy ne csak termelők legyenek, hanem termésüket értékesíteni is tudják.«

Az európai világháború egy időre megakasztotta a két országnak ez iránybani versenytét, de csak rövid időre, mert a béke helyreálltával még nagyobb erővel fog a küzdelem kiújulni, ez természetes is, mert a legnagyobb anyagi haszon mindig azé az országé, amelyik a világpiac ár hullámzását szabályozza és irányítja.

Rothmeyer Imre.

TÁRCZA.

E s e t e k.

Nagyszerűen működtek A-nál a foglyok, 10 fogoly lekaszált egy nap alatt 11 magyar hold hatalmas sűrűségű luczernát, pedig reggel 6-tól este 6-ig dolgoztak, de kaptak reggel jó rumos teát, 2 szivarkát, dében jó ebédet, uzsonára megint 2 szivarkát és egy pohár bort s jó nagy karaj kenyeret. B. panaszkodott, hogy nem jól dolgoznak az oroszok, de midőn kérdeztük, mit ad nekik enni s megtudtuk, hogy hetenként csak egyszer kapnak húst, mindjárt megértettük, miért nincs munkájukkal megelégedve. C. barátunknál levő foglyokat meglátogatta egy ur s tudatta velük, hogy Varsó elesett; lett erre nagy öröm: »No hála Istennek — mondták — akkor nem sokára meglesz a béke s mi haza mehetünk.« D. roppant hirtelen haragu ember volt, megmérgegt egyik fogolyra s csunyán arcul vágta. Szerencsétlenségére másnap jött a felülvizsgáló bizottság s annak melegeben feltálaták az esetet. Vége a dolognak az lett, hogy a foglyokat elvették a mérges urtól s ökegyelme most vakarhatják kopasz fejébubját, hogy a cséplés hátralevő részét miként is lehet oroszok nélkül lebonyolítani?

Horog Mártonnal, lapjaink munkatársával beszélgettem a minap, kérdeztem tőle, hogy tud ebben a drágaságban szerény fizetése mellett megélni? Felelete körülbelül ez volt: Uram én valami tíz év előtt kezdetem rendszeresen méhészkedni, addig csak műkedvelő voltam, elejével a kis kaptárakat favorizáltam, még méhest is állítottam fel, de utóbb láttam csak feleslegességét és szétszedtem. Deszkáiból már nagyobb kaptárak kerültek ki, mert tapasztalataim és tanulmányaim alapján rájöttem, hogy nálunk csakis nagy kaptárral lehet jövedelmezően méhészkedni. Eleinte álló kaptáraim voltak, majd áttértem a fekvő kaptárakra s mivel most már mind a negyven darab ilyen. Tehát a kísérletezések stb. próbálgatások sok pénzt felemésztettek s a kiadásaim összege 1200 K-t tesz ki, azonban magam furta, faragtam, gyalultam, szegeztem mindent, sőt mázoltam is és ha mind ezen munkámat a legmagasabb napszámmal értékelem, akkor is csak 800 K-t vehetek e czimen fel. Így a méhészetemre az összes befektetés 2000 koronát tesz ki. Ennek az idén jövedelme volt eddig 500 kg. csurgatott méz, a mit átlag 1 K 60 fillérrel értékesítettem kg-ként, tehát 800 K tiszta hasznom volt, ez mentette meg családomat a szűkölködéstől.

Hanem H. ur elfelejti, hogy annyit vesződik a méhekkal s nem számítva fáradságát, mondom én.

Ej dehogyan nem, hisz a fáradságom fejében ingyen kapja családom az általunk egész éven át fogyasztott mézet. Tessék azt venni, hogy mi, t. i. feleségem, én, a két gyermek, meg a cselédleány mind szeretjük a mézet, sokszor és sokat is eszünk belőle s el is ajándékozunk néhány kilót a jó barátoknak, rokonoknak, sógornak, komának, meg a szegényeknek is, úgy hogy ily czimen, még nagyon is szerényen számítok, ha azt mondom, hogy évente 200 kg. méz fogy el, a mi 320 K-t ér, tehát ezt kapom én a méhészkedésért, vagyis naponta kb. 1 K-t.

Tessék kérem az én rendes foglalkozásomat venni, úgy élek, mint gróf Széchenyi István előírta, nyolcz órát alszom — vagy legalább fekszem — nyolczat töltök átlag hivatalomban, ez a munka (no néha csak 4—5 órát dolgozom, máskor meg 15-öt is, de egyre-másra átlag 8 órát kell számítani), étkezésre kb. 2 óra esik, ugyanannyi a családomnak lesz szentelve, két óra olvasgatás, tanulgatás, cikkkirás stb., szóval betűragás és a fenmaradt két óra marad a kertre és a méhészetre. Tehát a méhészet egy órai munkámat 1 K-val fizeti meg, jobban fizet, mint a hivatal és jobban mint a kert, mert habár ebből van is némi haszon s élelmiszer. De már nemcsak magam, hanem az egész familia munkálkodik benne s a haszonbért is meg kell érte fizetnem.

Bizony jó dolog a méhészet nekem eddig az

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok” nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomlás joga fentartva.



Védőoltóanyagok

lépfene, sertésorhancz, serozegő üszök, gümőkór stb. ellen.

RAPID SERUMOK

lépfene, sertésorhancz, serozegő üszök, sertésvész, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfi kolera, mirigykór stb. ellen.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLLÓ

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

○○○ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ○○○

BUDAPEST, IX., LÖNYAY-UTCA 18/b.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Serumos kombinált oltóanyagok fertőzött állományok és gyógyító oltóanyagok betegállatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

A gömri gazdasági egyesület és a bejei birtok.

Irta: e. Dorner Béla.

II.

Szent-Ivány József egyetlen fia a tátrai csorbatói gyönyörű erdővidék volt tulajdonosának, az „öreg Szent-Ivány-nak“, kit bold. József főherceg egész családjával igen kedvelt, ott tartózkodása idejéből. A „fiatal József“ férje Wlassics Gyula hírneves államférfi leányának, Margitnak, ki fővárosi leány létére csodálatosan beletanult a vidéki élet házi-uriaszonyi teendőibe és gyönyörű négy gyerek anyja. A kastély terraszáról szép kilátás nyílik a Sajó völgyére, az üde zöld legelőre, honnét mélyhangú svájezi kolomp zenéje mellett jóllakva ballagnak haza a szép szimmenthali tehenek. A kastélyt évszázados fák csoportja környezi és ez teszi széppé és *jellegetes uriassá* azt. Az igazi uriaszonyt miről lehet megismerni? Szerintem a cipőjéről. Az igazi urilakot miről lehet megismerni? Nem a modern építésű kastélyról, nem a pazar belső berendezésről, hanem a ház körül levő öreg fákról! Csak ezek az öreg fák mutatják, hogy itt már patinás urak laktak régi idők óta. Sok új

»modern« uraság által épített kastélyt látok a vidéken, látom a nagy pénzt, érzem a pénz friss szagát, de nem látom a patinát, a régi öreg fákat, a mik az *igazi uri* lakásnak a karakterét adják.

Hogy az ország hegyvidékén, akár a talaj és éghajlati, akár az általánosabban szegényebb viszonyok között nehezebb a gazdálkodás, azt mindenki tudja. Erdélyben szálló mondás, hogy „a Küküllő mellett Bögözön tul (fölfelé) már sem a harcsa, sem az ur nem él már meg“; ez azt jelenti, hogy a hegyvidék felsőbb, szűkebb völgyeiben már oly rosszak a gazdasági viszonyok, hogy ott már a vízben csak a kisebb halak tudnak megélni, a földön pedig csak az igénytelen hegyvidéki kisember. Gömörnek ezen vidékét, Tornalja vidékét a Sajó mentén alföldnek hívják, mert a völgyek szélesek, szántóföld még van elég, azonban mégis más szemmel kell nézni az itteni gazdaságot, mint pl. a dunántuliat. Egy itteni jól berendezett és *bő pénzzel, kiváló szakértelemmel* vezetett uri birtok mégis csak föltünőbb, ritkább, mint az ország gazdagabb vidékein. Azért akarok a bejei birtok gazdálkodásáról tehát megemlékezni, mert az a hegyvidéki gazdálkodás szokott átlagából erősen kiemelkedik és megrögzítésre érdemes. Kellemesen lepett meg a kastély egyik saroképületében levő iroda, szakkönyvekkel, bel- és külföldi szaklapokkal megrakott állványával, csinosan és rendesen kinéző gazdasági számadási könyveivel, modern amerikai íróasztalával, a birtok egyes majoraiba, gépéséhez, stb. vezető telefonjaival. A lóistállót parádés lovaknak, csinos, urias. A tehénistálló világos, nagy ablakaival, beton jászlakkal, beton padlóval, vasrácsokkal, Chvojka-féle önműködő itatókkal, villamos világításával szintén igen jó benyomást kelt.

A magtárban a cséplőgéptől behozott friss gabonát forgatják az asszonyok. Az irodában a kis mérlegem lemérünk az új gabonából a sárgarépa mérlegem egy megfelelő mennyiséget és ebből kitűnik, hogy a tavaszi buza hektolitersúlya 78·3 kg., az őszi búzáé 84·8 kg. (augusztus elején). Megtudom, hogy a buza mezőhegyesi utántermés és 1914-ben 1200 □-öles holdon adott 11·75 q-át lóhere után Thomas salakkal trágyázva vályogtalajon.

A birtokon állandóan használnak műtrágyát, lóhere és buza alá Thomas salakot, a cukorrépa alá sorbavetett szuperfoszfátot. A birtokból kb. 160 hold, azelőtt nedves volt és savanyu kaszálónak volt használható, ma alagsövezve (helyesen kifejezve: talajcsövezve) van és prima szántóföld. A lóhere kitűnően terem, csak a magtermelés bajos az ápión uralkodása miatt. A birtok kitűnően termi a Hanna arpat, melyet a miskolczi sörárpavásáron szokott értékesíteni. Mult évi termése volt magyar holdanként 13 q.

A talaj sárga — elég humuzos és mélyrétegű — vályog, melynek művelése a dombos fekvés miatt elég nehéz. Az igásmunkát fehér magyar igásökrökkel és ardeni hidegvérű lovakkal végzi de a mennyit lehet, a gazdasági egyesület gőzekéjével szántat és fogasoltat meg. A birtoknak patakmenti részén vannak a rétek, melyeknek egy része kissé vizenyős, a mi ott általános panasz lesz addig, míg a Sajót és mellékágait nem fogják szabályozni. A rétek egy részét rétuajtóval és műtrágyával kultúra alá vette, jó eredménnyel. (Egy tanulságos kísérletről talán más alkalommal fogok megemlékezni.) A gazdaság fő terményei a buza, árpa, cukorrépa, lóhere. Van egy 10 k. holdas hegyi szőlő is, melynek borát jó áron veszik meg felsőbbvidékiek, hol már a szőlő nem terem meg. A szőlőt nagyváradi száritott marhatrágyával és szuperfoszfáttal trágyázza igen jó eredménnyel. A jó eredmény nemcsak a nagyobb és jobb minőségű termésben, hanem abban is jelentkezik, hogy a foszforssavval trágyázott szőlő hamarabb érik, ez pedig itt ezen a vidéken, hol sokszor igen későn tudnak csak szüretelni, fontos dolog.

A birtokon a legnagyobb súlyt az állattenyésztésre helyezi a földesur. Egyik távolabbi birtokrészén van a juhászata, merino keresztezésű juhokkal, melyeket fejet is, de a gyapjuhozama is jó, a mit mutat az, hogy évek óta iglauri szövetségtársok jönnek érte megvásárolni.

A lótenyésztés kétféle irányu. Gazdasági használatra az igában járó ardeni kanczákat földözletti a szintén igában járó ménekkel, míg melegvérű csikókat a könnyebb igában járó kiérdemesült volt »parádés« kanczáktól nevel amerikai mén után. A mén — mint a közölt fénykép után megítélhető — szép állat. Színe fekete, marmagassága: 172 cm., szárcsont kerülete: 23 cm., csipő szélessége: 58 cm., neve: »Villám«, apja: »Gombás«, anyja »Várvavárt«, nagyapja: »Trevilián«. A versenypályán vette itt a fővárosban. Kocsiban is nagyszerűen fut, de mint apaállat kitűnő átörökítő képessége van. Ezt mutatják a csikók is, főleg azon 1½ éves fekete csikó képe is, melyet közlök (a melynek képe ugyan az esőben történt fölvétel miatt — gyenge).

A mint Szent-Ivány Józsefnek a Köztelek-ben irt ügyes czikkeiből is gondolható és a mint szép, értékes tehénállománya is tanúsítja, a legtöbb súlyt a tehénészetre helyezi. Tehénállományával különben belépett a gömörmegyei tejellenőrző egyesületbe is. Borjukat nem szoptatja, hanem itatja és teheneit modernül eteti. Konkolydarát, szeszampogácsát vásárol és mint az alábbi adatok mutatják, ezen tehénészet modern alapon van vezetve. A régi tehénanyag gróf Serényi Béla putnoki tenyészetéből



60-ik ábra. Szimmenthali tehenek a bejei tenyészetben. Jobbfelel Szent-Iványi József és neje állanak. (Esőben készült felvétel.)



61-ik ábra. Bejei tehén az új tenyészetből.



62-ik ábra. »Villám« amerikai fedezőmén Bején.



63-ik ábra. Bejei tehén a régi tehenészetből.

származik, melyre *Bábolnáról*, majd a *magyaróvári* gazd. akadémiától vett jó tejelő eredetű tisztavérű szimmenthali apákat. Majd két év előtt Svájcából importált 18 darab tehenet — mind 20 literen felülieket — és a *rütti* gazdasági iskolától Bernből vette meg a híres „Armand” bikától származó »Grenadier« bikát, melynek pedigreeje kiváló tejelést mutatott. A folytonos eső miatt bajos volt a fényképezés, de a tehenistálló elé kibocsátott néhány tehen is mutatja, hogy az itteni állomány valóban szép. Néhány tehen a gróf Hunyady-féle berni fajtából lett beszerezve, ma azonban már a legtöbb egyöntetű, szép formájú és nagytestű szimmenthali.

A „Grenadier” bikát sajnos nem lehetett lefényképezni. Oly bömbölést vitt véghez, mikor fölkerestük, hogy jobbnak láttuk eltávolítani. Pedig nemcsak szép állat, hanem származása is igen jó. Apja „Armand” a rütti-zollikofeni gazdasági iskola törzsbikája, anyja pedig »Gretl«, az iskola legszebb küllemű és legjobb tejelő teheneinek egyike.

Hogy a bejei tehenészetéről — az ahhoz értők előtt is — pontos adatokat mutathassak be, elkértem a *tejelési és takarmányértékesítési* adatokat, melyről szóló kimutatást itt közlöm, az alábbi megjegyzésekkel. »Az adatok csak 1914. év első feléről szólnak — írta kísérő levelében Szent-Ivány József — mert a háború megállította a tejellenőrző egyesület működését itt is. Pedig az év második fele még jobb adatokat mutatott volna ki, mert néhány igen jó termelő frissen leborjazott egyed jött volna ekkor beállításra, viszont kiment volna néhány gyengébb kimustrálásra való egyed.

Csak 28 darab tehen adatai vannak itt, mivel 5 darab mustratehen nem állott ellenőrzés alatt.

A bejei tehenészet 1914 január 1-től—1914 július 1-ig terjedő idő alatt elért és a gömörmegeyi gazd. egyesület tejellenőrző szakosztályának adatai szerint kiszámított tejelési és takarmányértékesítési adatai:

Folyó szám	A tehen neve	Összes napok száma	Tejelési napok száma	Elfogyasztott takarmány egység	Termelt tej		Átlagos zsírtartalom	Elfogyasztott takarmány	Termelt tej
					kg.	%			
1	Rubella	180	180	1804	1081.4	4.14	169.52	185.65	
2	Lárva	59	59	405.5	260.7	4.27	52.71	46.92	
3	Vénusz	106	106	711	572.4	3.76	92.43	108.03	
4	Julka	180	166	1021	1401.4	4.04	182.73	252.25	
5	Finella	180	180	14.8	1440	3.57	186.96	259.0	
6	Kisasszony	180	180	1496.5	1828.8	3.57	193.54	329.20	
7	Sári	180	180	1488.5	2215.8	3.65	186.90	398.84	
8	Jámbor	180	180	1550	1254.6	2.81	201.50	225.82	
9	Szöke	180	1.2	1454	1006.5	4.22	189.02	181.17	
10	Margit	180	180	1281.5	1267.2	3.22	166.59	228.09	
11	Iza	180	124	1618.5	1470.6	4.30	209.75	264.70	
12	Kedves	180	180	1582.6	2165.8	3.82	205.72	289.84	
13	Terka	180	121	1488	2429.6	3.30	193.44	437.32	
14	Rózsa	149	91	1586	2342.5	3.36	206.18	421.65	
15	Erzsi	149	127	1544	2312.4	3.63	200.72	416.23	
16	Czifra	149	89	1394.5	1975.8	3.40	179.48	355.64	
17	Kincsem	149	68	1312.5	1590.6	5.20	170.63	286.80	
18	Kontess	180	180	1649.5	2449.8	3.38	214.43	440.96	
19	Mandula I.	180	180	1680	2568.6	3.31	218.40	462.34	
20	Mandula II.	154	107	1665	1564.3	3.30	216.45	281.57	
21	Júlia	180	180	2384.5	1603.8	3.47	309.93	288.68	
22	Fáni	149	141	1767	2598.6	3.50	229.71	467.74	
23	Fátyol	149	119	1645	1746.9	3.30	213.85	314.44	
24	Baba	149	148	1816	3319.6	3.66	236.08	597.53	
25	Irma	149	65	890.5	890.50	3.50	116.02	160.29	
		4081	3401	35800.7	48296.45	3.50	4686.78	7795.40	

Egy takarmányegység értékét 13 fillérbe, egy kg. tej értékét pedig 18 fillérbe vettem, ennyi volt ugyanis az értékesítés ab istálló.

A takarmányegységek értékének kimutatása

a tejellenőrző egyesületünkben szokásos alapon történt, a valóságban pedig így nézett ki:

1. tak. egység 4 kg. tavasz szalma á K 3 = 0.12
 1. » » 2.6 kg. lóherszéna á K 6 = 0.15
 1. » » 1.3 kg. szár. répaszelet á K 8 = 0.104
 1. » » 1 kg. kevert abrak
 mely állott 0.32 kg. napraforgó pogácsa á K 18.50
 0.67 kg. konkolydara á K 9.—
 tehát 1 kg. kevert abrak = kor. 0.12.

Például

április 10-én kapott a Terka nevű tehen élő-sulya fentartására és 20.5 kg. tej termelésére 10.5 takarmányegységet:

4 kg. szárított répaszeletet Kor. 0.32
 4 kg. lóherszénát » 0.24
 4 kg. tavasszalját » 0.12
 3 kg. kevert abrakot » 0.26
 1 1/2 kg. szezámogácsa » 0.31

Összesen Kor. 1.25

10.5 takarmányegység kerül tehát 1.25 koronába. 1. takarmányegység tehát 125:105=0.119 K, vagyis 12 fillér. Ilyenformán a tejellenőrző egyesület számítása megközelíti a valóságot, az *akkori árat* véve tekintetbe.

A kissé hosszúra nyúlt közleményt be kell fejezmem, mert elfogy a hely, de a cikk végét azon óhajattal zárom be, hogy az ország hegyvidékének sok ily fiatal tett- és tökeerős, képzett és szépen, okosan produkáló gazdát kívánok, mint a bejei földbirtokos, a „József ur“, kihez érdemes volna valamelyik gazdasági akadémia ifjuságát tanulmányra elvinni majd abban a várvavárt időkben, mikor az áldásos béke korszaka köszönt be hozzánk és a gazdasági megszakadt kulturamunkák ismét megkezdődtek.
 e. D. B.



64-ik ábra. »Villám« után származó 1 1/2 éves csikó.



65-ik ábra. A bejei kastély udvara. Jobb felől áll Szent-Iványi József, a kastély tornácánál neje Wlassits Margit áll. (Esőben készült felvétel.)

A legjobb rendszerű és gyártmányú Jepsen-féle tejgazdasági cikkek, tejpasztörök, vajkészítőgépeket, tejhűtőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállít, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez!



Legkiválóbb vezérképviseltek és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANTYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész, mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körut 14.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Tenyészbika kora.

Kisebbs tehenészetem van, csak 25 darabból áll. A borjuzást úgy osztottam be, hogy lehetőleg mindig egyforma tejmenyiség álljon rendelkezésemre, azaz eladásra. Így a tenyészbikámat nem kell nagyon megerőltetni, ritkán működik. Most az öreg (9 éves) bikát már ki akarom selejtezni s felhizlalva eladni. Kínálnak egy 15 hónapos igen szép és jó tejlő szülőktől származó bikát, mely nekem is tetszik, de félek, hogy még nem tudna megfelelni, mert nov. 1-től már neki kellene a teheneket fedezni (akkorra 16 hónapos lesz). Kérem velem tudatni, meg vehetem-e minden hátrányos következmények nélkül a jelzett fiatal bikát, vagy sem? Előre köszönet. F. G.

Felelet. Csikóbetegségek című kérdésre.

Az állat kora (2 1/2 éves) után ítélve, valamint az észlelt elváltozás szerint valószínű, hogy a csikó mirigykór, népszerű nyelven »keh«, »csikókeh« van benne. A betegség tályogok keletkezésével jár, legtöbbször az állalatti nyirokcsomókban fejlődnek gennyes tályogok. Fejlődhetnek egybeitt is. A tályogokat, sőt már a duzzanatokat, mielőtt a gennyedés elkövetkezik az állatorvoslásban lege artis kezeléskor korán felvágják, felnyitják, hogy a gennyet idejekorán eltávolítsák, hogy a genny a szöveteket nagyobb területen be ne olvassza, azaz, hogy nagyfokban a szövet ne roncsolódjék. Mivelhogy állatorvos nem áll rendelkezésre, azt ajánljuk, hogy a duzzanatokra óránként meleg borogatást alkalmazzon, vagy midőn ez keresztül nem vihető, oszlatókenőccsel: jodiformos és kámforos kenőccsel dörzsöltesse be az állalatti és fültömögötti duzzanatokat, nyirokcsomókat. Az állatokat elsőrendű takarmányon (zöld takarmány, zab) kell tartani.

A másik csikó, mely farkán heves viszketegséget árul el, nyilván a rühösség egy nemében szenved, mely rühösség rendszerint a farkon veszi kezdetét. A fark tövét, feldörzsölt részét szappanos vízzel gondosan le kell mosni, a varak körül a szőrszálakat le kell nyírni, a varakat karbolos olajjal be kell kenni, ezután a felpuhult varakat 1—2 óra múlva le kell választani, azután rühellenes kenőccsel jól be kell dörzsölni. Ilyen rühellenes kenőcs: a kreolin káliszappannal és spirítusszal keverve, még pedig a következő arányban: 1 : 1 : 8. *Mondjuk: 100 rész kreolin, 100 rész káliszappan, 800 rész spirítusz.* A rühkenőccsel való bedörzsölés után 3 nap múlva a fark bekenet részét újból gondosan lemossuk s szükség szerint a rühkenőccsel a bedörzsölést kétszer-háromszor megismételjük.

Ügyelni kell arra is, hogy a szerszámmal a rühösséget egyik állatról a másikra át ne vigyük. Ajánlatos a szerszámot forró vízben és azután kreolinnal lemosni.

Ha a betegség nem felette nagyfokú, ilyen kezeléssel gyógyul, a betegség súlyosabb esetében ajánlatos állatorvoshoz fordulni. —a.

HIREK.

Személyi hir. A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Istvánffy Gyula dr. egyetemi nyilvános rendes tanárt, a középponti szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet igazgatóját, a budapesti József-műegyetemen a növénytan tanszékére műegyetemi nyilvános rendes tanárrá kinevezte, továbbá a budapesti tudományegyetemen az állat- és összehasonlító boncztan tanszékének „általános állattani és összehasonlító boncz- és szövettani“ és „állattrendszertani“ tanszékének kettősítését megengedte és az általános állattani és összehasonlító boncz- és szövettani tanszékre Méhely Lajos dr. magyar természeti muzeumi osztályigazgatót nyilvános rendes tanárrá a VI. fize-

tési osztályba kinevezte. A király a földmivélségi magyar miniszter előterjesztésére Gombos Gyula jószágfelügyelőt a VI. fizetési osztályba jószágigazgatóvá nevezte ki.

Allami gazdaságokban eladó állatok.

A magyarvári m. kir. gazdasági akadémiánál a következő simenthali tenyészbikák: Vidor, Szemes, Rajta, Dendi és Gyurka valamennyien egy és egyegyed évesek, ára darabonként 2500 korona. A breznóbányai m. kir. földmivélséskolánál 10 darab friz racka-kos, darabonként 80 korona. A keszthelyi m. kir. gazdasági akadémiánál 10 darab ötgyed éves merino-precoce tenyészkos, minőség szerint darabonként 200—300 korona és 2% tenyészdíj. Továbbá 4 darab másfél és két éves simenthali és bonyhád-simenthali tenyészbika, minőség szerint 1400—1800 korona és két százalék tenyészdíj. Közlebbi felvilágosítást az intézetek igazgatóságai adnak.

Friss hus kedvezményes szállítása Magyarországon. A német vasuti igazgatóságok megállapodást kötöttek a Svédországi vasutakkal az iránt, hogy a Svédországból magyar államokra irányuló friss húst tartalmazó gyorsárúküldeményeket ez év december 31-ig bármely német vasuti állomáson átvivatolhassanak, még pedig azoknak a kedvezményeknek igénybevétele mellett, a melyek a német vasutakon fennállanak. Ezek a küldemények tehát mint gyorsárúk fognak továbbítani, szállítási díjében azonban csupán a rendes teherárúk díjfeltételét alkalmazzák. A német állomások ezzel egyidőben utasítást nyertek, hogy ezeket a friss husküldeményeket gyors-, illetve személyvonatokkal továbbítsák, a szerint a mint a forgalmi eszközök és menetrendi határozmányok ezeknek a vonatoknak használatát lehetővé teszik.

A hadimarhavágás melléktermékei. **Hová lesz a hadtápvonalakon belül levágott marhák bőre és faggyuja?** Ezt az érdekes kérdést veti fel egy szaklap. Eleintén, ugymond, semmit sem lehetett megtudni például a fent említett marhák bőréről. Utóbb kiderült, hogy az efféle bőrnek akadt vállalkozója, a kit méltán irigyelhetnek a szakmába tartozó nyersbőrkereskedők. Az ugynevezett „hadtápfaggyunak“ még mindig nem lehetett kitérkészni a sorsát. A hadtápvonalon belül levágott állatok faggyuját naponta 15—18 ezer koronára lehet becsülni s ma, mikor a hadseregnek is oly nagy a faggyusüksége, igazán kár lenne ezt az értékes nyersanyagot veszendőbe engedni.

Városi tejgazdaság Debreczenben. Debreczenben különösen a tavasz óta nagyon érezhető volt a tejhiány. Dr. Tüdös Kálmán tiszti főorvos a csecsemők nagyobb halandóságát is annak tulajdonította, hogy a tej beszerzése felette nehéz s ezért felhívta a várost a tejről való gondoskodásra. Ugy Domahidy Elemér főispán, mint Márk Endre udv. tan., polgármester megszivelték ezt a fontos ügyet s radikális megoldást kezdeményeztek: hogy tudniillik a város maga állítson föl tejgazdaságot. Ennek munkálatai már serényen folynak. Grüner Lipót gazdasági tanácsnok most vásárolja be a teheneket. Egyelőre 40—50 darabot, a melyet majd a Hollandiából megrendelt szállomány fog kiegészíteni. (Ha ugyan jöhet ilyen szállítmány. A szerk.) Így a város tehenészete rendszeren megnyitja üzemét s elláthatja a város közönségét jó és olcsó tejjel.

A gypaju requirálására, illetve forgalmának korlátozására nézve készült kormányrendelet, hir szerint, már elkészült és közlése azért késik, mert a szervezendő Gyapjuközéppont kebelében az elnöki szék betöltésére nézve személyi ellentét merült föl. A két millió korona alaptökével tervezett alakulás számos közvetett és nagy hasznát ugyanis az ipari és a kereskedelmi érdekeltség egyaránt magának szeretné biztosítani. Valószínű, hogy az érdekek össze-

egyeztetésével az elnök személyében is meg fognak állapodni s akkor a konjunktúra kiaknázásához közösen foghatnak hozzá. Érdekes, hogy a gazdák érdekeltsége, a kikkel szemben pedig a nyersgypaju árát kényszer útján fogják megállapítani, az alakulásban másodrendű szerephez is alig jut.

A sertéshizlalás jelentősége. Nemcsak a hus drágulása szempontjából van nálunk a sertéshizlalásnak igen nagy jelentősége, hanem inkább azért, mert Magyarországon a zsirtermelés szorosan összefügg a sertésenyésztéssel. Az a körülmény tehát, hogy a sertés ára drágul, azt is jelenti hogy a zsir ára ezzel egyenes arányban emelkedik. Egyszerűen arra utalunk, hogy az esetre, ha az élő sertés kilogrammjára 6 korona, akkor annyi lesz a hájnak az ára is. Tekintettel már most azokra a panaszokra, a melyek az állathizlalók részéről folytonosan felmerülnek s a melyekből kivethető, hogy a hizlalási célra alkalmas takarmányok rendelkezésére bocsátása nem történik azzal a körültekintéssel melyet ez a nagyfotosságú ügy megkövetel, fokozott jelentőséget tulajdonítunk Kohner Adolf báró nyilatkozatának, mely az Állatkereskedelmi Közlöny legutóbbi számában jelent meg.

Mivel ma a zsir és szalonna fontosabb és nélkülözhetetlenebb az emberi táplálkozásra, mint a hus — mondotta többek között Kohner báró — mind-n akadályt el kell hárítani, mely a sertéshizlalások menetét zavarja. Ezeket az akadályokat főleg a roppantul megnehezített takarmánybeszerzésben látom. A hizlalónak nincs módjában takarmányt beszerezni maximális áron, azonfelül venni, törvényt szegni pedig nem akar. Ennek következtében a nyer anyag beszerzése is nagy nehézségekkel jár. A takarmánybeszerzési nehézségeken egy kukorica-központ létesítésével, melynek eszméjét éppen az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület vetette föl, nagyon könnyen lehetne segíteni. A kukorica-központ terve igen helyes és életrevaló. Föltétlenül létre is kellene hozni, hogy a hizlalók tengeri szükséglete kielégítését nyerjen. De ha ez nem volna lehetséges, úgy szabaddá kell tenni a tengeri forgalmát. Ez nem is tartozik talán majd a lehetetlenségek közé. Ugy tudom, tengeri-termesünk kielégítő, a gabonatermes is jó volt, a tengeri-fogyasztáshoz szintén hozzájáruló marhahizlalás lényegesen visszafejlődött, emberi táplálkozás céljából pedig tengeri felhasználásra valószínűleg nem kerül sor. A kormánynak nagyon fontos és sürgős feladata volna elegendő takarmány kiutalásával biztosítani a hizlalások zavartalanágát és elősegíteni a zsir- és szalonnatermelést. A hogy a kormány a sörgyáraknak és keményítőgyáraknak kiutalt kukoricát üzemük folytatására, épp úgy kötelessége volna a hizlalókat is elegendő kukoricával ellátni, miután a hizlalás fontossága semmivel sem marad a sör- és keményítőgyártás mögött.

A Vadásztársaság tagdíjai. Felmerült eset alkalmából a belügyminiszter elvi jelentőségű döntésben mondotta ki, hogy midőn a község vadászterületét bérbe veszi valaki oly engedménnyel, hogy maga mellé társakat vehet, az ilyen módon létrejött társaság még nem egylet és annak tagjai alapszabály nélküli egyletbe való belépése miatt nem büntethetők.

Katonák méhészeti tanfolyama. A földmivélségi miniszter engedélyt adott arra, hogy az Országos Méhészeti Egyesület a hadban megrokkant katonák számára Temesvárott méhészeti tanfolyamot rendezzen, hogy a rokkantak keresetképesége ezen az uton is előmozdítható legyen. A tanfolyam azonban csak akkor nyílik meg, ha arra legalább harminczan jelentkeznek.

Az állati betegségek összegezése szeptember hó 26-án.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest			
	közesség	udvar	közesség	udvar	közesség	udvar
Lépfene	104	120	—	—	8	12
Vezettség	321	339	—	—	33	33
Takonykór	38	52	—	—	4	5
Ragadós száj- és körmőfájás	814	6780	—	—	99	629
Juhhimlő	6	8	—	—	1	1
Ivarszervi hólyagos kiütés	4	33	1	1	—	—
Rühkór	280	574	—	—	7	5
Bivalyvész	57	110	1	—	—	2
Sertésorbáncz	97	318	1	3	—	—
Sertésvész	540	2631	4	—	—	117

TEJET

évi kötés mellett, azonnali vagy későbbi szállításra legmagasabb árban és minden mennyiségben vásárol budapesti nagy vállalat. Megkeresések az „Állattenyésztés és Tejgazdasági Lapok“ kiadóhivatalába küldendők.

Gyümölesidény és gyümölesgondozás.

Az őszi, de legkivált a téli idényre szánt friss gyümölesöt messzemenő gondnal kell kiválogatni, sőt osztályozni. Egyben óvakodni kell a fáról természetes mivoltában leszedett gyümölesöt letörölgetni, avagy arról a védő viaszréteget lekapargatni. Ez a réteg a természet előrelátásából a végből képződött a gyümölesön, hogy a belső nedvek aránytalanul gyors elpárolgását megakadályozza, egyben pedig védőfalat alkosson a gyümöles körül, a melybe így az élősdiék be nem hatolhatnak egykönnyen.

Télire a gyümölesöt szána, szalma, szecska vagy pelyva közé, a mitől az kellemetlen szagot, sőt utóíz kaphat, ma már nem szokták rakogatni. A kisebb termelő is tiszta állványokra helyezi jobb minőségű téli alma- és körtekészleteit. A gyümöles sem egymás mellett, sem egymás fölött ne érintkezzen; annyi rést az egyes gyümölcsorok közt azért meghagyhatunk, hogy kezünkkel a romlásnak induló példányok eltávolítása céljából, bárhova akadálytalanul beférközhessünk.

Gyümölestartóállványok céljaira megfelelő deszkaminőséget kell használni. A mézga- és gyantaneműeket, nagyobb mértékben izzadó fenyőféléket, sőt a nyár- és az égerfadeszkát is mellőzni ajánlatos. Ezek a fanemek, kivált ha deszkájuk nyersebb, mézgáik mellett különböző, a gyümölcsöket könnyen megtámadó savakat is tartalmaznak. Gyümölcs eltartására legcélszerűbb a fűzfából készült deszka, láda, doboz stb. Ez a faanyag, a mellett, hogy különleges alkotórészeket nem tartalmaz, megfelelő likacsosságánál fogva, a kellő légáramlatoknak is elegendő közlekedési utakat enged.

Az eltett gyümölesöt, almát, körtét stb. szárával helyezük a deszkára. A kehelyrésze mindenkor felülmarad.

Az értékeesebb csemegegyümölesfélét külön farekeszek közt tartjuk; finom gyékényfonatu alapon, fagyapot és papirvagdalék közt; esetleg külön selyempapirba burkoltan. Szénát, sarjút, szalmát itt ugyancsak mellőzni kell. A sarjuizü kalvillal, avagy a szalmaizü Vilmos császárkörte éppen nem kívánatos csemegegyümölcs.

Faladákban tartott, ilyenekbe csomagolt és szállított gyümölesneműt, nem használt finom, tiszta selyempapirba göngyöltjük egyenként. Aljazónak legajánlatosabb a tiszta fagyapot vagy a papirvagdalék, a mi egyben az egyes rétegek között is kitölthető. A résnylásokat, hézagokat gondosan ki kell tömködni, ellenesetben a gyümölcs szállításközben egymáshoz ütődhetik, sérüléseket szenvedhet s így mindenképp elérték-telenül.

A gondosan csomagolt és lefödött ládákban, tartányokban, az egészséges friss gyümölcs, kivált a keresettebb téli alma- és körtefajok, ha állandóan alacsony hőfokon tartjuk azokat, hónapokon át változatlan állapotban maradnak. Egyazon ládába, dobozba, kosárba, rekeszbe

stb. csakis egyidőben érő gyümölesfélét csomagolhatunk és tarthatunk raktárkészleten.

A gondos gyümölestermelőgazda, legalább is 10—14 naponként fog készletei fölött szemlét tartani, hogy így a romlásra hajló anyagot kellő időben mindenkor kiselejtezhessen. Az érettsége teljét elért gyümölesöt, szagáról és színéről egyaránt fölismertethetjük, a nélkül, hogy azt külön tapogatni kellene. Osztályozás, válogatás, selejtezés alkalmával is, szennyes vagy éppen izzadó kezekkel ne foglalatkoskodjunk a kényes gyümölcs körül; ez sem a fogyasztóközönségnek sem pedig az így kezelt gyümölcsnek nem válik előnyére.

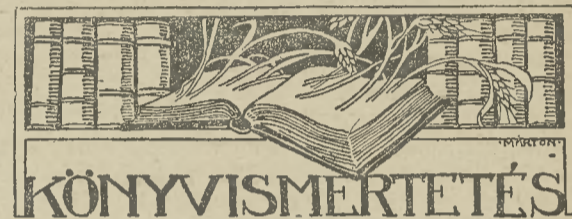
Üdvös rendelet volt az annak idején, a melyeket a m. kir. kereskedelmi miniszter még békésebb időkben kiadott, a végből, hogy a gyümölesöt tartalmazó postai küldeményeket úgy a feladásnál, mint a vasuton a leadásnál, valamint a kézbesítésnél a legnagyobb gondnal kezeljék. Ugyanakkor elrendelte a miniszter egyidejűleg azt is, hogy a gyümölesöt tartalmazó küldeményeket a legelső alkalommal továbbítani kell s hogy az ellenőrzésre hivatott közegek az ide vonatkozó szabályok betartására figyeljenek; kiméletlen, gondatlan vagy késedelmes kezelés esetén pedig a hibás postai vagy vasuti alkalmazottakat szigorúan büntessék meg. Az árunak, a mennyiben azt természet, minősége megkívánja, elveszés, hiány vagy sérülés ellen megfelelően csomagoltnak kell lenni. Ha az áru nincs így csomagolva, a vasut az áru felvételét megtagadhatja, vagy követelheti, hogy a feladó a csomagolás hiányát vagy hiányosságát a fuvarlevélben ismerje el. Ez azért szükséges, mert oly árunál, a melyek, bár minőségüknel fogva a fuvarozás alatt bekövetkező elveszés, hiány vagy sérülés ellen megvédés céljából megfelelő csomagolást igényelnek, a feladónak a fuvarlevélben foglalt nyilatkozata folytán egyes áruk csomagolatlanul vagy hiányos csomagolással adattak fel. A vasut nem felelős azért a kárért, a mely a csomagolás hiányával vagy hiányos minőségével járó veszélyből keletkezik. Elvileg helyes, ha a vasut elhárítja magáról a felelősséget azokért a károkat, a melyek a fuvarozás alatt az áruk csomagolatlanságából vagy hiányos csomagolásából erednek, akkor, ha erre a feladót figyelmeztette és a szállítást ez mégis megköveteli. A jelenlegi alakjukban ezek az intézkedések csak félintézkedések, a melyek a helyett, hogy a vasuti fuvarozást simábban lebonyolíthatóvá tennék, inkább növelik a vasut és a szállítóközönség között amugy is oly gyakorta felmerülő surlódásokat. A vasut ugyanis a fenti rendelkezéssel csupán megköveteli a biztos csomagolást, de nem nyújt felvilágosítást arra vonatkozólag, mit is ért fuvarozásjogi szempontból biztos csomagolás alatt.

Miután a vasut tetszése szerint utasíthatja vissza az árut, nem biztos csomagolás miatt, avagy a mi még gyakrabban előfordul, csak a felelősség kizárásával veszi fel az árut fuvaroz-

ásra, leghelyesebb volna, ha azoknak az eseteknek a száma, a midőn a vasut semmi, vagy csak korlátolt felelősséggel tartozik az áru megsérülése stb. esetén, minél kisebbre volna apasztható. Igaz, a vasut még azoknak az áruknak a fuvarozásánál sem járhat el ma a kívánatos gondossággal, a mely áruk sérülése vagy hiánya tekintetében a korlátlan felelősséggel tartozik.

Nagy szükség volna általában egy olyan tájékoztató utmutatóra, a mely a vasuti szállításnak gyakoribb tárgyát alkotó árukra nézve megállapítaná azt, hogy milyen csomagolásnak kell lennie annak, a mely csomagolási módot a vasut biztosnak tekintene. Így tehát ne követeljen a vasut ládacsomagolást akkor, a midőn ketrecz is elegendő; ne követeljen ládát, kosarat ott, a hol a vászon, vagy éppen papiros csomagolás is megfelelne. Ilyen tájékoztató csomagolási utmutató elkészítése annyival kevésbé okozhat nehézséget, miután számos árura már maga az üzletszabályzat megállapít bizonyos minimális biztosságu csomagolási módot, másrészt pedig ilyen utmutató külföldön is van, a hol a forgalom lépten nyomon érezheti annak jótékony hatását. Szükséges volna tehát, hogy az államvasutak igazgatósága a kamarákkal egyetértőleg egy megfelelő csomagolási tájékoztató utmutatót készítsen, a mire a békésebb idők bekövetkeztével meginduló rohamos forgalomemelkedés mellett multhatlanul szükség is lesz.

—y—y.



KÖNYVISMERTETÉS

A m. kir. ampelológiai intézet szőlőszeti utmutatásai. Összeállította csikmádéfalvai Istvánfi Gyula dr. tud.-egyetemi r. tanár, az ampelológiai intézet igazgatója. Az alig 63 oldalra terjedő füzet valóban dióhéjban, tömören, de mégis világosan, velősen elmond mindent, mit a szőlő mindennemű ellenségeiről és azok ellen követendő irtási eljárásokról tudni kell, de jutott még ezenkívül hely benne a szőlővessző minősítéséről, a telepítésről, a trágyázásról és végül még a nemes- vagy fajlesztők használatáról musterjesztésre. Tankönyv ez, mely nélkül nem lehet el egy szőlőgazda sem, hisz nincs a szőlőnek oly élettani mozzanata, melyben valami betegségek ne léphetnének fel, de számtalan ma már az élősdiék és állati kártevők által okozott bajok a szőlőkben s mindezek pontosan le vannak írva és ellenük közölve vannak a füzetben a legjobb védekezési módok. A mű, melyet bővebben dicsérni teljesen felesleges, az egész ampelológiai intézet összes szakfiaiainak tapasztalatain épült fel, mindazonáltal a méltó elismerésből az oroszlanrész a tudós

idén, pedig még csak augusztus közepén vagyunk, befektetett tőkém után 40% tiszta jövedelmet adott, de ha kissé melegebb lesz az időjárás, még e hó második felében és hogyha az eső nem galibáz annyit szegény méheknek, mint eddig s végül ha még szeptemberben is hordhatnak, mint már hál' Istennek több éven át, akkor még 5 q eladni való mézsem lesz, még a tisztessé virágjából, mely most a tarlókat teljesen ellepi. Ez lesz a háboru egyedüli hasznám. Máskor, ha volt igásökör, ló és ember, bizony alig akadt őszi virág, tarlóvirág semmi, mert tarló sem volt csak 1—2 napig, azonnal felszántották a gazdák. Most hogy elvitték a lovakat hadba, levágták az ökröket katonai konzervgyárak részére s a munkás emberek a lövészárokból vagy a sötét hant alatt vannak már innen-onnan egy év óta, bizony kevés tarló törettett fel és van tarlóvirág annyi, mint nem volt emberemlékezet óta.

Méhészkedjünk!

*

Harminez egynéhány esztendő előtt már azt prédikálta K. pajtás, hogy mennyire kell az árpaaratással vigyázni s a mint csak lehet be kell a kereszteket hordani tető alá vagy ponyvával takart asztagba, hogy szép fehér színe legyen a sörárpának, akkor sokkal jobban lehet azt értékesíteni. És ugyanez a gazdatárs az idén rendre vágatott minden gabonát, akár a szénát, mert kevés volt az aratója, hej régi közmondás,

hogy a szükség törvényt bont. K. ugy okoskodott, hogy ha tulérett lesz gabonája, nagyon sok kipereg belőle, tehát csak le kell vágni, a mi kassa alá való, aztán majd a kászások, marokszedők és kévekövők mind nekiállanak a kötözésnek s keresztekbe rakják. Igaz, néhány napig renden lesz az élet, meg is ázik (bizony az idén sokszor megesett ez az eset), de végre is nem pereg ki annyi szem. A mag az árpánál, zabnál megsárgul, a búzánál és rozsnál megfakul, halvány lesz, nem lesz szép piros, aczélos búzája, de hát a mai viszonyok mellett mindez nem igen változtatja meg a gabona eladási árát, mert ily minőségi különbözetre egy rendeletben sincs hivatkozás. Így tudott K. 2 hét latt learatni, de azért megfogadta, hogy jövőre aratógépeket vesz s függetleníti magát az emberi munkaerőtől, a mennyire lehet, mert az idej aratásba a szó szoros értelmében, beleöszült.

Távolbalátás.

Oh, nyájas, vagy nyáj nélküli olvasóm, ne gondold ám, hogy most az a bizonyos bizonytalan hatodik érzék egy rendkívüli megnyilvánulásáról leszen szó. Sokkal prózaibb dolgot mondok el. A távolbalátás egy toronyból történik, melybe egy távcső elhelyezve, igazán jó messze el lehet látni. A kastyéltulajdonosok egyike talán valamikor csillagokat is vizsgált, a mostani földesur inkább birtokát ellenőrzi a messzelátóval. Van egy hangcsöve is, mely erő-

sítve a hangot, messze hallhatóvá teszi azt, de ezt ritkán használja, nem is igen tudják, hogy ilyen is akad s csak a benfentesek, a régi cseledek emlékeznek rá.

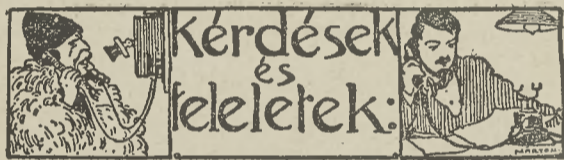
Mostanában ebben a birtokban is orosz foglyok arattak, mikor pár kilométernyi távoból gyönyörködött munkájukban az uraság, egyszerre csak évszreveszi, hogy egy fogoly és a csösz között heves szóváltás lehet, mert mindketten erősen gesztikulálnak, sőt a csösz taglejtései oly veszedelmes formát öltöttek, hogy már közel voltak a muszkafogoly képesfeléhez; akkor gyorsan előrántotta a földesur a szöcsövet s leharsogta: „ne bánts az orosz!” A csösz összerázkódott, nem látott semmit, csak az égből vélte hallani az intó szavakat, megjuhászodott, visszavonult s nem bántotta a szegény foglyot.

Az oroszok is hallották a szavakat, de nem értették meg. Néhány napig suttoztak a csodáról, de utóbb is egy vén juhászbojtár révén ki pattant a titok s most már a csösz is tudja honnét eredt az éginek vélt szózat, de azóta még jobban ügyel, hogy szenvedélye el ne ragadja, mert kenyerét félti, mely a toronyból lepillantó szemek tulajdonosától függ.

Soh'sem tudja az ember honnét figyelik meg cselekedeteit, azért mindig úgy viselkedjék, hogy bárki lássa is tetteit, ne kelljen ezek miatt pirulni vagy félni.

igazgatót illeti, ki nemcsak maga vezette, irányította a kísérleteket, megfigyeléseket, de azokban személyesen is közreműködött s most a füzet összeállítása, sajtó alá rendezése fáradságos munkájával is emelte érdemeit. Szőlősgazdák, ne mulasszátok el ezen művecske mielőbbi beszerzését!

Hajduhadház gazdasági leírása. Irta: dr. Kovács József m. kir. gazd. akad. tanár. A magyar gazdaszövetség kiadványa. Ismét egy újabb érdekes füzet, mely részletesen leírja egy tiszta magyar, jómódu község köz- és mezőgazdaságát; el van benne mondva az éghajlatról, a mit tudni kell, leírva a nép, mily foglalkozások vannak e nagyközségben (mely város volt azelőtt) elterjedve. A földek területének művelési módja szerinti elosztása, birtokosainak számaránya, a birtokterületek nagysága stb. részletesen ki van mutatva. Tiszteletreméltó mindenestre az a közgazdálkodás, mely pótlódó nélkül engedni élni az ottani lakosságot s még közcélokra is képes áldozni. A legelő- és erdőközösség is a jólét kuforrása okos gazdálkodás mellett. Ezek után a számadatokkal tarkított leírások után a közkeveltségnek örvendő szerző elmondja mit jövedelmeznek a kisebb s közepes és nagy gazdaságok, hogyan élnek a földnélküliek, még a cigányokra is kiterjeszti körültekintő figyelmét. A gazdálkodási rendszert, a termelt növényeket, a tenyésztett állatokat felsorolja és végül következtetéseket von le és tanácsokat ad, mily irányban kellene még is fejleszteni ezen amugy is virágzó községet, hogy jóléte, vagyonosodása még gyorsabb lépésekkel haladhasson. Ajánljuk t. gazdátársainknak a füzetke tanulmányozását, hisz alig van falu vagy város, melynek viszonyai részben hasonlatosak ne volnának a hadháziakhoz s mindegyik tanulhat, okulhat e kis műből és csak hasznára válik, ha követi jó tanácsait.



Kérdés. Vetőmagmennyiség.

Jövő héten kezdjük az őszi buza vetést. Eddig egy k. holdra mindig 75—80 kg-ot vetettünk sorvetőgéppel, most azt állítja szomszédom, hogy elég 60—65 kg. is, ha jó csiraképes a mag. Földem jó minőségű homokos agyag és jó termőerőben van. Műtrágyát is adok — de nem sokat — buza alá. Kérem tapasztaltabb gazdátársaimat közölni velem, hogy elég lesz-e a kisebb mennyiség vetőmag?

Egy fiatal gazda.

Felelet. Őszi szántás mélysége című kérdésre.

Nagyon helyesen teszi a kérdező, ha humózus-agyag földjét tavaszi kalászosok és takarmány alá még az őszi fel akarja szántani, mert ez a régi, kémiai nem ismerő gazdák szerint is fél trágyázással ér fel; ma meg már ezt ugy fejezzük ki, hogy a talajgazdagságból talaj-erőt készítünk, mert az őszi, tél és kora tavasz klimatikus és kémiai nagyhatalmasságai elmálni segítik az agyag részecskéit, hogy azok nö-

vény által felvehető sókka lehessenek és nagyobbodik a talajréteg nedvességfelfogó képessége is.

A mi az őszi szántás mélységét illeti, nem sok munkájába kerül kérdezőnek; az őszi szántás ideális mélysége ugyanis 18 centiméteren, tehát 7 hüvelyken felül kezdődik és 25 centiméterig hatol le. Kérdezőnek ezt egyszerre nem szabad tennie, sőt ha akarná sem tehetné meg, mint mondja, megfogyatkozott igaerővel. Nem szabad tenni, mert a felhozott sok »eleven«, azaz a szántás határa alatti 5—12 cm. talaj kétségessé tenné a jövő évi veteményeket. Tessék megelégedni 15 cm. mélységgel; de ezt azután pontosan be kell tartani, nem pedig csak gondolomra, mint rendszeren szokás. A következő években azután mind mélyebbre lehet menni 2—3 centiméterrel.

Figyelni kell azonban az altalajra is, nehogy sívár homokot, kavicsot, fölösleges meszet hozván fel, elrontsa a talajt, mint erre is van eset. Kérdező nagyon mélynek mondja humózus agyagrétegét, de hát ez nagyon általános fogalom.

Végh Kálmán Mátyás.



Mit csináljunk a nedves gabonával? Az idén ismét számítanunk kell azzal az eshetőséggel, hogy takarodás- és cséplésközben a sok eső miatt sok lesz a kicsirázott, nyirkos gabona. Az ilyen nem szabad a szemházban, magtárban nagyobb garmadába összehalmozni, mert csakhamar megdohosodik, megpenészesedik és teljesen elromlik. Az ilyen gabonát szárítani kell. A szárítás leggyorsabban történhetik a szabadban. A pajta vagy más fődött helyiség közelében ponyvát vagy ponyvákat terítünk ki és azokon vékony rétegben kiterítjük a nedves gabonát. Ha esős idő talál bekövetkezni, a gabonát hamarosan tető alá visszük. Legjobb azonban, ha vízhatlan ponyvával rendelkezünk és erre terítjük ki a száradó gabonát, mert ezt holmi kisebb zápor elől egyáltalában nem kell tető alá vinni, hanem csak összerázzuk a gabonát a ponyva közepére és betakarjuk az eső elől, a melynek elmúltával a felhajtott ponyvaszárnyakat ismét kiterítjük, rajta a gabonát elegendjük és folytatjuk a szárítást. Jó napos, szeles időben így a legnedvesebb gabona is egy-két nap alatt teljesen kiszárad. Közben — természetesen — lapátolni kell, különösen, ha kénytelenek vagyunk a gabonát kissé vastagabb rétegben szárítani. Hogy a gabona elég száraz-e már, arról tapintás útján győződhetünk meg. Ha a tenyerünkbe vett és morzsolt gabona teljesen száraz tapintatu, ahbanhagyhatjuk a szárítást és a kiszáradt jószágot a magtárba vihetjük, de egyelőre tanácsos lesz azt ott sem vastagon felhalmozni, hanem vékonyan elteríteni

és még egyszer-kétszer megforgatni. Különösen ajánlatos a hajazatból származó nedves, csirás gabonával így elbánni, mielőtt azt a száraz jószággal összekeverjük.

A baktérium, mint az élet forrása. A mikroorganizmusok birodalmában teremnek és szaporodnak az élet megfontói. Animalculának nevezték régebben a legalsóbbrendű életeket és baktériumoknak nevezzük ma, a mikor már tudjuk, hogy tulajdonképpen növényi természetűek. A kicsiségük páratlan, szinte egyedülálló; némelyikből kétezermillió nyom mindössze egy grammot, az ellenállóképességük hideg, meleg és szárazság ellen pedig megadja a lehetőséget, hogy ugyszólván az egész földfelületet elárasszák. A világosságtól félnek, a sötétséget pedig felhasználják arra, hogy a földbe, mélységekbe, sőt az élő szervezetbe magukat befurják és a hova behatoltak, ott pusztítanak is. A kártevéseik mellett egészen megfélekedtünk a jó oldalairól; a baktériumok ugyanis nemcsak megelőli az életnek, hanem teremtői is, végtelemül fontos szabályozói a nagy körforgásnak, a mik az élettől a haláltól és az életig vezetnek. Sem az ember, sem az állat nem képes testében szerves lényt tisztán ásványi anyagokból felépíteni. Az a gyár, a hol ez a fontos folyamat végbemegy, a növényzet. Ez a legfontosabb folyamat, a mi egyáltalában a természetben végbe megy, minden életnek, tehát a saját életünknek is forrása. Egyszer azonban a természetnek itt is holt pontra kellene jutni. Képzeld el, hogy az a gyár, a melynek a növényzetét elneveztük, százezer éven át dolgozott. Egyszer mégis csak elkövetkezik a nap, a mikor a nyersanyag kifogy, a mikor a nitrogén, a fehérjemolekulák legfontosabb alkotórésze kipurul. És éppen ezen a ponton látjuk a baktériumok termelőképességét, a baktérium az, a mi a kerekét a holt ponton tovább mozgásba hozza, a mi az új életet létrehozza. A mit a növény, az állat és az ember fáradságos teremtőmunkában megalakított, azt a baktérium szétrombolja. Erjedésnek és rothadásnak nevezzük azokat a folyamatokat. Végtelemül izgató látvány volna, ha egyszer bepillanthatnánk a sötétség gyermekeinek ebbe a gigászi munkájába, a melyhez foghatót sehol sem láthatunk. A hol az élet elhagyja takaróját, borítóleplet, milliószámra özönlenek oda és mindent szemétté, hulladékká változtatnak át. Természetesen csak esztétikai szempontból szemét. A kémia ebben a folyamatban az eredeti alkotórészek szétválását látja, külön-külön a nitrogént, szénsavat, ammoniákat stb. A baktériumok munkája ezzel nem ért véget, teremtő munkálkodásuk csak most kezdődik. A baktériumok alakítják át a szükséges formájúvá a szabad nitrogént és az ammoniákat. Ha például egy borsószárat kihuzunk a földből, azt látjuk, hogy a gyökerén apró gumók, kinövések vannak. A kinövéseken viszont baktériumrajok, a melyek a gyökérből élőködnek, de ennek fejében ellátják nitrogénnel. Ez az oka annak, hogy hüvelyes vetemények megteremnek olyan talajon is, a mely egészen szegény nitrogénsókban (pl. a homokban is). Ha a baktériumok életét egyszerre megszüntetnők, akkor a föld nemsokára nem volna más, mint egy óriás temető.

Cukor helyett méz. Nem nagy fáradtságba kerül a méz ízét elvenni annyira, hogy azt cukor helyett használhassuk. Ugyanis veszünk

RÉPAIDÉNYRE

olcsón
szállítunk

BÉRBE

hordozható
vágányt,
váltókat,
kocsikat stb.

ROESSEMANN & KÜHNEMANN

GÉPGYÁR, KESKENYVÁGÁNYU VASUTAK GYÁRA
BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 113—115.

egy tiszta befőttes üvegbe annyi mennyiségű mézet, a mennyire szükségünk van. Ezen mézes üveget beállítjuk ennél nagyobb vas vagy pléh-fazékba, de a fazék fenekére előbb egy darab téglát vagy cserépsindelt teszünk, hogy a mézes üveg ne közvetlenül a fazék fenekén álljon. Ezután a fazék és mézes üveg közötti üres részt megtöltjük hidegvizel s azután tűzön hevítjük annyira, hogy a méz lassu forrásba jöjjön. Ha a méz forrásba jön, akkor a tetején fehér hab képződik, ezt a fehér habot egy kanál segítségével folytonosan leszedjük. Mikor már a mézen ily fehér hab nem képződik, akkor készen vagyunk s a fazekat leemeljük. A méz a folytonos lehabozás által meg lesz tisztítva, elveszti minden mellékzét s bátran lehet használni akár kávé, akár befőtt készítéséhez. A mézről leszedett habot egy külön edénybe eltesszük és tavasszal méhek etetésére használhatjuk.

A biztosítási ügynökök büntetőjogi felelőssége a beszédett díjakért. A biztosítási ügynökök által a társaságok részére beszédett, de be nem szolgáltatott biztosítási díjaknak az ügynök saját céljaira leendő fordítása esetén az eddigi bírói gyakorlatban az a felfogás jutott kifejezésre, hogy a biztosítási ügynöknek ezen cselekménye nem állapítja meg a sikkasztás tényálladékát, hanem az ilyenmű követelések, mint magánjogi elszámolásból eredők, csakis magánjogi követelést képeznek és így büntető uton az illető ügynök ellen fellépni nem lehet. A bíróságok ezen korábbi álláspontjával szemben újabbán egy adott esetből kifolyólag az az álláspont érvényesült, hogy a biztosítótársaságok ilyenmű követeléseinek be nem szolgáltatása és az ügynök által való eltulajdonítása igenis büncselekményt képez. Egyik biztosítótársaság ugyanis feljelentette ügynökét azon a czimen, hogy a felektől beszédett biztosítási díjakat nem szolgáltatta be s azokat saját céljaira fordította. A törvényszék tényleg bűnösnek találta a vádlott ügynököt a sikkasztás büntetében s ezért őt el is ítélte annak daczára, hogy a feljelentés megtétele után az ügynök tartozását kifizette s ennek folytán a biztosítótársaság, mint sértett, vissza is vonta a vádat. Kimondotta ugyanis a törvényszék azt, hogy az ügynök nem tekinthető fix alkalmazottnak s így az általa elkövetett sikkasztás hivatalból üldözendő.



Időjárás és gazdasági helyzet Pozsony megyében. Szeptember 20—22 körül oly hűs éjszakák voltak, hogy jókora dér volt s a kölesek levele elfagyott, sőt a szemek is kárt szenvedtek, azután nagy szél fújt napokon át, mely sok szemet kivert. Vasárnap estére villám-lás, dörgés, nyári zápor jött. Krumpli kevés, különösen a rózsakrumpli igen kevés, igen sok rohadt volt. Bab sem lesz sok, mert igen sok zöld kalász van, míg a szárazakból perog a szem. Kukoricza közepes. Szép sarju volt az idén az egyetlen takarmány, mely meg nem ázott. Nagy-birtokosok vetnek, a kisgazdák előkészítik a talajt, október elején megkezdődik az általános vetés. Takarmányrépa nagyra nőtt.

Igazgatóválasztmányi ülés az OMGE-ben. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja, ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága gróf Zselénski Róbert v. b. t. t. elnöke alatt ülést tartott, a melyen elnök szívesen üdvözölte az ülésen megjelent von Lewetzowt, a német Bund der Landwirte egyik vezetőjét. Elhatározta a választmány, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet felkérésére a harmadik hadikölcsön propagálására körlevelet intéz a tagokhoz és a kötelekbe tartozó egyesületekhez, szervezetekhez.

A gazdák és az új kiegyezés Auszriával. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének szept. 27-iki végrehajtóbizottsági ülésén a napirend előtt Darányi Ignác foglalkozott az Auszriával leendő új kiegyezés kérdésével. Darányi Ignác nagy figyelemmel hallgatott felszólalásában arra a körülményre figyelmeztet, hogy

a kiegyezési törvény értelmében Auszriával ez évben az új kiegyezést illetőleg a tárgyalások megkezdendők lennének. Tekintve azt a körülményt, hogy a háboru folyton tart s bár a legjobb reményekkel vagyunk, a háboru folytán kialakulható helyzetet még nem láthatjuk, de tekintve azt a körülményt is, hogy a sajtó és parlament működésükben szűk térre vannak szorítva és a gazdasági érdekképviseletek működése is csak hézagos lehet, az érdemleges kiegyezési tárgyalások megkezdését Magyarország és Ausztria között aggályosnak tartja, de attól is tartana, hogy prejudiciumok teremtenének. Mindenesetre azonban azon, következményeiben messzeható kérdést, hogy ily viszonyok között az osztrák és magyar kormány között a jövőben kiegyezést illetőleg érdemleges tárgyalások kezdezhessenek-e, oly nagy horderejűnek tartja, miszerint ezen kérdésben a gazdasági érdekképviseletek meghallgatása nélkülözhetetlenül szükséges és ezért ily értelemben sürgős fölterjesztést javasol a kormányhoz intézni. Az indítvány osztatlan helyesléssel találkoztván, azt gróf Zselénski Róbert elnök egyhangulag elfogadottának jelenti ki. A napirend tárgyalása során Darányi Ignác a gazdasági munkálatokra irányozza a végrehajtóbizottság figyelmét. Nézete szerint akkor lesz megvédve a munka biztonsága, ha nem bocsátatnak el a már kiadott hadifoglyok. Indítványozza, hogy a hadifoglyok tekintetében készülő új rendszabály minél gyorsabb kiadására kéressék fel a kormány, a gazdák minden lehető módon figyelmeztessenek arra, hogy a hadifoglyok kiadása tekintetében a kellő lépéseket mielőbb tegyék meg. Éber László az abrakarmány kérdését teszi szóvá, Matta Árpád szintén a hadifoglyokkérdéssel foglalkozik. Schlesinger Mór, Etter Gyula felszólalása után Elek Ernő a katonaság zsirfogyasztásának tulságos mértékéről szól és követeli, hogy a szeszgyártásnál óvassék meg a mezőgazdasági érdeket.

A tengeri lefoglalása. — 26—28 koronás tengeriár. — A hivatalos lap minapi száma közli a kormány rendeletét a tengeritermesnek a saját házi és gazdasági szükségletet meghaladó részére vonatkozó forgalmi korlátozásáról, az 1916. április 1-ig végezhető vásárlásokról, a Haditermény r.-t. szerepének a tengeri forgalmára való kiterjesztéséről és végül a tengeri árról. Az utóbbit, a március 31-én megjelent rendelet megállapításának érvényben hagyásával mázsánként 26 koronában, csinquantin-minőség-nél pedig 28 koronában állapították meg. A morzsolatlanul átvett tengeri ára 20 százalékkal lesz olcsóbb, a hibás tengeri pedig 25 százalékkal. Viszont a tengeri raktári kezeléséért havonta és mázsánként 50 fillér pótlék jár a termelőnek, ez a pótlék azonban három koronánál több nem lehet.

A jelen rendelet, főképpen a hizlalókat érdekli. Azonkívül a szeszfőzés, keményítő és pótkávégyártás is számít erre a fontos nyersanyag- a melynek ily célú szétosztására is van pont a rendeletben. A mi a szeszfőzés igényét illeti, a saját mezőgazdasági szeszfőzésben történő fölhasználásra nézve a szeptember 7-én megjelent korlátozás a mértékadó. Az ipari szeszgyárakra nézve ellenben a földmivelési és a pénzügyminiszter adhatnak engedelmet esetről-esetre.

A rendelet főbb pontjai ezek:

Az 1915 évi tengeri termést a jelen rendelet zár alá helyezi és azzal a termelő maga is csak a megszokott korlát közt rendelkezhetik. A zár alá vétel a munkabér, részmvélés, vagy konvenczió fejében kapott készletre kiterjed. A termelő, illetve a főntebb felsorolt többi készlettulajdonos a terméskből a következő rész fölött rendelkezik szabadon: Házi szükséglet czimén az illető vidéken szokásos mértékben és a háztartáshoz tartozó személyek arányában. Gazdasági szükséglet czimén az 1916. évi termés fölhasználásig terjedhető időre a terméskbeni szolgáltatások mértékéig, valamint az állatállomány és a vetőmag szükséglete arányában. E czimén a gazda másutt levő gazdaságának igénye is számításba vehető. Mezőgazdasági szeszfőzésre az 1915. szeptember 7-én megjelent rendelet az irányadó.

Hogy közszükségleti célra mily tengeri mennyiség vehető számításba, erre nézve a földmivelési miniszter döntése az irányadó. Általában vitás esetben az 1914. L. t.-cz. 7. szakasza szerinti hatóság lesz irányadó.

A le nem tört és le nem morzsolott tengeri minőségnek épségben tartására a termelő a jó gazda lelkiismeretességével köteles gondot fordítani. Az igénybevetett készlet őrzéséért és gondozásáért az átvétel időpontjáig mázsánként 50 fillér, de legfeljebb 3 korona díj jár. Az átvétel alapára bevezet-

tésünkben említett 26—28 koronás ár. A morzsolatlanul átvenni kívánt tengeri alapárából 20 százalékal levonható, a romlott tengeri ára pedig az alapár 75 százalékánál nem lehet nagyobb. A termelő a H. T. r.-t. rendelkezése szerint legközelebbi vasuti vagy hajóállomásra köteles a tengerit elfuvarozni és a térítés is csak ennek teljesítése után fizetendő. A tengerinek a termelő más törvényhatósági területen fekvő raktárába történő elszállításához a törvényhatóság első tisztviselőjének engedelmé szükséges.

A zár alá vett tengeri a végrehajtás alól nincsen mentesítve.

Magánfeleknek 1916. április 1-ig lehet bevásárolniok saját házi és gazdasági szükségletükre és pedig bárhol, akár készarúvételt megbízott utján. Közélemezés biztosítására hatóságoknak, telepeknek, vállalatoknak stb. később megállapítandó határnapig is lehet vásárolni. A Haditermény bizonmávosaik pedig bárhol és bármennyi tengerit vásárolhatnak. Gazdasági egyesületek tagjaiknak vetőmagot közvetlenül a termelőtől is vásárolhatnak. Kereskedők oly termelőktől, a kiknek 100 mázsánál kisebb a termése, szintén vásárolhatnak, de csak a H. T.-nek adhatnak el.

Tengeri fölhasználók iparvállalatoknak, ideértve a mezőgazdasági üzemekkel nem kapcsolatos államhizlallással iparszerűen foglalkozó vállalatok is, az elsőfoku iparhatóság meghallgatásával annak a törvényhatóságnak első tisztviselője, a hol a vállalat telepe van, megengedheti, hogy üzemük céljára a termelőktől megbízott utján is bárhol annyi tengerit vásároljanak a mennyit hasonló célra az 1913—1914. gazdasági évben fölhasznált tengerimennyiség háromnegyed részének megfelelő.

Az engedelem kiadását a törvényhatóság első tisztviselője a kereskedelemügyi miniszterhez, Horvát-Szlavonországokban a bánhoz haladéktalanul bejelenteni köteles, a kik azt megokolt esetben vissza is vonhatják. A kereskedelemügyi miniszter a visszavonás felől a belügyminiszterrel és a földmivelésügyi miniszterrel egyetértésben határoz.

Ha a vállalat telepe az 1913—1914. gazdasági évben nem volt üzemben, avagy később létesült (mint például a tétényi telep), a szükséges tengeri mennyiség beszerzéséhez az üzemviszonyok alapulvételével az engedelmet a kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel és a földmivelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokban a bánal egyetértésben adja meg. A vevő köteles a jelen szakasz alapján beszerzett tengeri-mennyiséget annak feltüntetésével, hogy az hol tároltatik, a törvényhatóság első tisztviselőjének bejelenteni. A hizlaló-telep birtokosának tilos készletéből egy heti szükségletnél többet felörlni.

A szeszfőző-vállalatok részére a m. kir. pénzügyminiszter 1915. évi 99.700. sz. rendelete szerint fölhasználható tengeri-mennyiségek beszerzésére a pénzügyminiszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértésben esetenként ad engedelmet.

A pótkávégyártás és a keményítőgyártás céljára beszerzhető és földolgozható tengeri-mennyiségeket a 2986/1915. M. E. számú rendelet szerint a kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel és a földmivelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországokra nézve a bánal egyetértésben állapítja meg.

A jelen rendelet ellenére történt tengeri-beszerzést nyomoztatni fogják és azokat a hatóságnál bárki följelentheti. A rendőri büntető eljárás során eldobandó készlet értékének egyötöde a följelentőt illeti; többi része a fölmerült költség levonásával a rokkant katonák alapja javára jut.

A tarhonya. A kereskedelemügyi miniszter 53 024/IV. 3. számú rendelete valamennyi vármegyei alispánnak: A magyar királyi miniszterium 2986. számú rendeletének 14. §-a akként intézkedik, hogy oly kisebb termelőknek, a kik eladás céljára tarhonyát vagy egyéb tésztanemüt eddig is csak saját termésü gabonájukból készült lisztből, avagy vásárolt lisztből ugyan, de kizárólag háziiparszerűleg állítottak elő, az illetékes elsőfoku iparhatóság meghallgatásával vármegyékben az alispán, városokban a polgármester megengedheti, hogy az 1915. évi gabonatermesükből származó és saját házi és gazdasági szükségletüket felülhaladó gabonából a hatóság által meghatározott mennyiséget felöröltethetik s az ebből nyert lisztet, illetve az említett hatóság engedélyével vásárolt gabona vagy lisztmennyiséget tarhonyává vagy egyéb tésztanemüvé feldolgozhatják. Az engedélyező hatóság köteles a fentiek értelmében kiadott engedélyekről jegyzéket vezetni és ennek másolatát minden hónap 1. és 15. napján hozzám felterjeszteni. Az ezek szerinti feljegyzendő összes adatok nyilvántartásához megfelelő rovatokat tartalmazó jegyzékek 10 példányát a fenthivatkozott rendelet értelmében leendő felhasználás végett mellékelten megküldöm. Amennyiben a jegyzékürlapok elfogynának, forduljon a Cím e szükségelt mennyiség pótlása végett közvetlenül a vezetésem alatt álló miniszterium IV. szakosztályához.

A háztartási fémtárgyak requirálása és ára. Mint megirtuk, 27-én jelent meg a kormány rendelete a háztartási fémtárgyak lefoglalásáról és árairól.

A lefoglalás és a beszolgáltatás kötelezettsége

a háztartásban, iparüzemekben, kereskedésekben, kórházakban és hasonló intézményekben, vagy bárhol és bármiféle formában, vagy használati czélra készült vörösréz, sárgaréz, tombak, nikkel és bronztárgyakra kiterjed.

A honvédelmi miniszter rendelete megállapítja azokat a térítési árakat, miket a hadicélokra igénybevevő fémtárgyakért fizetnek az átvétel alkalmával. E szerint vörösrézből készült idegen vagy nélküli tárgyakért 5 koronát, idegen anyagtól való szerelvénys tárgyakért kilónként 4 koronát, egyszerű asztali készletekért, mosó és gyümölcsbefőző üstökért 5 koronát, fürdőkádakért, viztartókért, parázstartókért, hályhaelőtételékért kilónként 4 koronát, nikkel fazekakért, üstökért, tálakért, tálcákért stb. kilónként 12 koronát, sárgaréz tárgyakért 2—3.75 koronát, egyszerű rézkilincsekért, zárpaizsokért 2.90 koronát, bu'orlabakért 3 koronát sárgarézcsapokért 4.50 koronát fizet a hadvezetőség kilogrammonként.

A hivatalos lap ugyancsak 27. megjelent száma közli a miniszterelnök rendeletét, mely a requirált tárgyakat pótló öntött és kovacsolt vasárak maximális árát állapítja meg. A miniszterelnöki rendelet mellé négy árjegyzék van csatolva, mely ezeknek a vasáraknak kicsinyben és nagyban eladási árát állapítja meg. A vaskereskedésekben tábla függesztendő ki, hogy ezek az árjegyzékek a vásárló közönség rendelkezésére álljanak.

A hivatalos requizíció megkönnyítése czéljából a Fémközpont részvénytársaság az egész országban szétágazó kereskedő-szervezetet létesített. A központ megbízottainak, leginkább vaskereskedőknek, joguk van a fémtárgyakat a hatóság megállapította áron megvásárolni. De november 30-ikáig szabadságában áll mindenkinek az is, hogy a tárgyakat akár a Fém- és hadseregnek, akár a Vasmozsarat rézmozsárért név alatt működő hazafias fémgűjtés czéljára felajánlja. November 30-ika után erre a czélra alakított bizottságok requirálni fogják a fémtárgyakat.

A Magyar Vaskereskedők Országos Egyesülete a háztartási fémtárgyak lefoglalása tárgyában kibocsátott miniszteri rendelet alapján fölkérte az ország összes vaskereskedőit, hogy a fémgűjtés hazafias akciójában részt vegyenek. A tekintélyesebb vaskereskedők nagy része máris bejelentette az egyesületnek, hogy a nekik szánt hazafias feladat elvégzését a legnagyobb lelkesedéssel, teljesen önzetlenül vállalják. A fémgűjtőhelyeket az egyesület a Fémközponttal karöltve jelenleg szervei a végből, hogy minél több gyűjtőhely álljon a nagyközönség rendelkezésére és ezáltal ezen óriási feladat lebonyolítása meg legyen könnyítve.

Maximálták a cukorárakat az egész országban. A kereskedelmiügyi miniszter a napokban magához kérette az illetékes kereskedelmi testületek képviselőit, a kikkel megvitatta a most kiadott és a hivatalos lap minapi számában megjelent 3465/1915. M. E. számú rendeletet, mely a cukorár nagyban és kiskereskedelemben történő maximális árát szabályozza az egyes fogyasztási helyekre külön-külön. A rendelet tisztázza a nagykereskedő és a kiskereskedő viszonyát s megállapítja, hogy az egész ország területén a nagykereskedő száz kilogrammonként két koronával többet számíthat, mint az alapár, illetve a nagykereskedő két korona nyereséget vehet a kisárusól. Ezen felül csak bizonyos meghatározott és mérsékelt helyi költséget, fuvar- vagy illetéktöbbletet számíthat fel. A kicsinyben való eladásnál pedig a nagykereskedő két koronás használat megföldött alapján felül kilogrammonként nyolcz fillér számítható fel a fogyasztónak. Ebben a nyolcz fillérben a kereskedőnek minden költsége és haszna befigyeltatik. Az alapár mindenütt az elsőrendű nagy süvegczukorra vonatkozik s a nagyban eladásnál Budapest területére 96.50 fillérben van megállapítva, ehhez még két koronát számíthat a nagykereskedő. Budáson tehát a nagyban eladásnál 100 kilogrammonként 98 korona 50 fillér a cukor ára, ehhez hozzájön még a fuvarozási költség és a helyi ill. ték. Olyan helyen, a hol nincsen vasútállomás, a megállapított árhoz hozzá lehet még számítani a közgazgatási hatóság által megállapított fuvardíjat is. A rendelet szerint kicsinyben való eladásnál az elsőrendű nagy süvegczukor 106 korona 60 fillér. Ehhez az árhoz igazodik a többi cukorfajta. A kockacukor ládákban 110 korona 50 fillér, a kockacukor dobozban 109 korona. A rendelet értelmében kiszámított cukorárak az egész országban, az összes fogyasztási helyeken közhírré teendők, a fűszerkereskedésekben pedig szembevetendő helyen kell az árakat kifüggeszteni. Magasabb áron árusítani, vagy ilyen ügylet kötésénél résztvenni tilos s két hónapig terjedhető ez árással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Helyőrségi katonák használatára mezőgazdasági munkára. Értésülésként szerint a földmívelésügyi min-

iszteri umban külön kirendeltség szervezését készíti elő, a melyben a minisztérium megbízottain kívül a honvédelmi és hadügyminiszter képviselői is részt vennének. Arról van nevezetesen szó, hogy a helyőrségi szolgálatot velj sító népfelkelők közül ez idő szerint sokan tétlenül töltik az időt, úgy hogy munkaerejüket a gazdasági élet nélkülözi, a nélkül, hogy abból a katonai érdekeknek bármiféle haszna volna. Ezzel szemben tudvalevő, hogy a most következő időszak még normális viszonyok közt is rendszerint igen nagy gond a gazdáknak, mert az őszi munkálatok ellátása mindig jelentékeny munkaerőt igényel. Ez pedig a mai viszonyok között gyakran alig elhárítható nehézségekbe ütközik, a mely nemcsak a gazda kárával jár, hanem a közérdekre nézve is számbavehető sérelmet jelent. Azt tervezik mar most, hogy a szervezendő kirendeltség megállapítja, vajjon mely helyőrségben hány tényleges katonai szolgálatot teljesítő népfelkelő nélkülözhető bizonyos ideg, a mely időre azokat mezőgazdasági munkálatok végzésére engednék át. A földmívelési minisztérium természetesen a gazdasági felügyelőségek és gazdasági egyesületek útján informálná a gazdaközönséget az igénybevehető munkaerőről, mely ily módon helyes és okos elosztással volna értékesíthető.

A haszonbérlet és a köztartozások fizetése. Felmerült eset alkalmából a Curia döntvényben mondotta ki, hogy a haszonbérletnek az elvállalt köztartozások fizetése körüli késedelme csak az éppen erre a késedelemre vonatkozó kifejezett és külön szerződési kikötés esetén, ily kikötés hiján pedig csak abban az esetben járhatna a tulajdonképpen és szorosán vett haszonbér megfizetése körüli késedelemnek a törvényből folyó azzal a jogi következményével, ha a haszonbérletnek a jelzett köztartozások megfizetése körüli késedelme a szerződés lényeges feltételeit érintő oly mulasztásoknak volna minősíthető, a melyek jogilag számbavehető módon sértették meg a haszonbérbeadónak azt a jogi érdekét, mely ahhoz a szerződési feltételhez fűződik, mely szerint a köztartozásokat a haszonbérlet köteles fizetni.

Ajánlkozó mezőgazdasági munkások. Somogyiszob községben 300 gazdasági munkás őszi gazdasági munkára ajánlkozik. Értekezni lehet Futó József munkásgazdával, Somogyiszob. Kislőcz községben (u. p. Gesztőd, Bars megye), 60 gazdasági munkás jelentkezett szintén őszi gazdasági munkára. Felvilágosítást ad Skula Márton munkásgazda.

Szegedi gazdák tanácskozása. Szegedről írják: Szegeden a szőlő- és gyümölcstermelő gazdák a feketeszéli gazdakörben gyűlést tartottak Gerle Imre dr. elnöklésével. A gyűlés határozata szerint arra kéri a kormányt, hogy a Hollandiában, Svédországban és Németországban ma már kapható rezgáliczot haladéktalanul importálja, mert különben a jövő évi szőlő- és gyümölcstermés is elpusztul. Elhatározták még, hogy a tanyai gazdák tiz házat építenek fel a felsőmagyarországi Kiszegeden.

Kiselejtezett hadi automobilmotorok a mezőgazdaság szolgálatában. A mezőgazdasági munkák végzésénél mindenütt hiányzik a munkaerő, a melynek pótlására többnyire gépeket igényeszenek használni. Tekintettel azonban arra, hogy a gyárak legnagyobb része hadianyagok előállításával van elfoglalva, igen csekély a készlet mindenütt mezőgazdasági és különösen pedig motorikus gépekből. Ha intézőköreink figyelmét kikerülte volna, meg akarjuk említeni most azt a rendkívül érdekes kezdeményezést, a mellyel a francia földmívelési miniszter igyekezett segíteni ezen a bajon. Intézkedett ugyanis aziránt, hogy a harctéren használhatatlanná vált automobilok motorjai alkalmassá tétessenek mezőgazdasági gépek hajtására. Hogy pedig a gazdáknak ilyen motorok beszerzését megkönnyítse, rövid idő előtt rendeletet bocsátott ki, mely szerint a vevőknek a vételár 33%-át adják állami támogatás formájában. Azokon a vidékeken, a hol a háboru nagyobb pusztításokat okozott, ez a hozzájárulás a fele, sőt kétharmada lehet a vételárnak. E részben a határozatot egy bizottságra ruházta a miniszter. Az állami támogatásban részesülhetnek legalább hét tagból álló szövetkezetek, valamint nagyobb egyletek és községek, ki van azonban mondva, hogy az ily módon megszerzett motorok csak olyanoknak kölcsönözhetőek, a kik valamely szövetkezetnek, vagy gazdaegyletnek tagjai.

A magyar gép — és az ellenséges külföld. Az a mozgalom, a mely raktáron levő angol és amerikai szántógépeket akar vámmentesen behozni, egyre sürűbben ad életjelt magáról. A mit a német gazda önérzete és hazafisága bizonyára fölháborodva utasítana vissza,

az most a magyar parlal felé kívánkozik a hamburgi vagy a trieszti raktárból és a semleges külföldről.

Jó pént lehet a magyar pénz, ha oly nagyon áhitozik utána a municiógyártó ellenséges gépipar európai képviselője. Persze, a gépszükséglet kérdése nagyon aktuális. Itt az őszi szántás földadata és a belföldön rendelkezésre álló gépeket éppen most vonják el Galiczia és Oroszlenyelország mezőgazdasága számára. Mintegy 25 szántógarnitúra elszállítását vették tervbe 30000 hold őszi teljesítmény ellátására s már eddig 19 garnitúrát el is vittek, darabonként 34 ezer koronás árért. A munkaerő elvonása a belföldi gazdát is gondolkodóba ejti s a termelőnek ebben a hangulatában jelentkeznek az ellenséges gépgyárak ügynökei, hogy az állami kedvezéssel járó gépzületet kiaknázzák. Napokban jelent meg a fölhívás erre vonatkozóan s ez arra kényszerít bennünket, hogy újból szóvá tegyük ezt a kérdést. Azt hisszük, hogy a magyar gazdák hazaszeretete minden olyan gépet vissza fog utasítani, a melyen angol, amerikai vagy kanadai gyár jegye díszlik. Lehetetlenség, hogy a magyar földet olyan géppel műveljék meg, a mely a srpnell-gyárak műhelyeiben fölváltva készül! Az természetes, hogy a mezőgazdasági üzem folytonosságának biztosítása elsőrendű állami érdek, de azt kérdezzük, hogy a magyar ipartelepek s maga az állami gépgyár nem tarthatnák-e kötelességének, hogy a magyar mezőgazdaságot magyar géppel ellássa? Az utóbbit igen gyakran támadta a hangos szavu magánérdek, ha a magániparral a békében fölvette a versenyt. Most bizonyára a bégániparnak sem lenne az ellen kifogása, ha helyette a belső szükséglet ellátásának föladatát az Államvasut Gépgyára vállalná magára.

A katonaságnak szállított hordók visszavétele. A hadvezetőség a harctérről visszaérkező használt hordókat ezentul nem bocsátja nyilvános árverésre, hanem a katonaság részére viz szállítására használja fel ott, a hol arra szüksége van, a felesleget pedig hordóhiányban szenvedő bortermelők rendelkezésére fogja bocsátani.

»Gyöngye lesz a szüret.« A vidéki lapok némelyikében cikkek jelentek meg a szüretéről azonos szöveggel, csupán a városok nevének változtatásával. A cikkek, a melyek föltűnően magukon viselik a közös eredet bélyegét, azt állapítják meg, hogy itt és itt „gyöngye lesz a szüret“ és 70—80 K-a lesz az új bor alapára. Tudjuk, hogy a szőlők állapota a legtöbb helyen valóban elszomorító. Azonkívül az ár drágulását teljesen megokolttá teszi a drága üzemi költség is. Nagyon helyes tehát, ha a gazdák méltányos árat követelnek és ettől nem tángitanak. Az uniformis üzleti hangulatkeltésektől és ármegállapításoktól azonban óva intjük gazdáinkat. Ragaszkodjanak a méltányos árhoz, de ne üljenek föl a tendenciózus befolyásnak, mert a közelműltből tudunk rá példát (a gyapju- és a komlőüzletben), a mikor egyesek kiadták a jelzőt: „tartani kell az árut!“ A gazdák egy része tartotta is — a spekuláció viszont alaposan kiaknázza készletével a mesterséges áruhiányt. Vigyázzanak a szőlősgazdák, hogy éppen most, a mikor a hadsereg bort keres, jálékot ne üzzenek egyesek a jóhiszeműségükkel!

Tilos a viharágyu. A belügyminiszter rendeletileg közli a közigazgatási hatóságokkal, hogy a viharágyuk használatát betiltotta.

Debreczen szántógépe. Debreczenből írják, hogy a tanács elhatározta egy magyar gyártású szántógép megszerzését bérszántás czéljára. A város 70—80.000 K-át irányzott elő a gőzüzemű gép megszerzésére.

Az amerikai magyarok hazatelepítése. A kívándorlók visszatelepítésének gondolatát a háboruval kapcsolatosan nem kisebb ember vetette föl nemrég, mint József királyi herczeg. Valóban nem egyszerű volna nemzeti és gazdasági nézőpontból egyaránt, ha sikeres akciót lehetne folytatni a másfél milliónyi kívándorlott magyar hazatelepítésére s beföltetni azt a rést, mit a háboru pusztítása fajlag is ütött rajtunk. Az Aradi Közlöny munkatársa, mint Aradról írják, a terv gyakorlati kivihetőségére nézve kérdést intézett Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsoshoz, a kinek, mint állami jószágigazgatónak, Arad, Csanád, Temes, Krassószörény, Torontál- és Bácsbodrogmegyékre kiterjedő hatásköre van Csernovics dr. a többi közt ezt mondta:

— A most érvényben levő telepítő-törvény alapján nem oldható meg kielégítő módon ez a fontos kérdés. A ma érvényben levő törvény legalább háromötezer korona készpénzt követel meg attól, a ki az állam telepeke akar lenni. A kincstár ugyanis igen olcsó áron, kényelmes részletfizetésre adja el

a birtokait, lakóházat is épített, de melléképületeket emelni és felszereléseket szerezni a telepeseknek kell. Ám, a ki megtakarított pénzzel jönne haza Amerikából, az a tapasztalás szerint ott szeretne földet venni, a hová való. A földmívelésügyi kormány tudvalevően próbaképpen Temes megyében ezer hold földet husz évig tartó részletfizetéssel át akart engedni az Amerikából hazakivándozó magyar gazdáknak, husz holdas parcellákban. Nagy propagandát csináltak a dolognak és csodálatosan egy év alatt mégis csak egyetlen egy gazda jelentkezett, de néhány hónap múlva az is visszavonta ajánlatát. Az államnak különben már kevés olyan földbirtoka van, a mely alkalmas volna a betelepítésre. A mi volt, azt betelepítettük magyar és szorgalmas német parasztokkal. Rossz földet az állam nem adhat erre a célra és gyakran a földben is csalódunk.

A szegedi paprika. A magyar föld speciálitása, a szegedi paprika tudvalevően külföldi, sőt tengerentúli piacot is hódított a háború előtt. A kivitel ujabban sem szűnt meg, de most Németországba és Hollandiába irányul. Semleges országokba általában több magyar paprikát visznek most ki, mint a háború előtt. A mi a német kivitelrel illeti, ennek egy része ipari feldolgozás alá kerül a „Kapeicin“ névvel mint gyógyítószer kerül forgalomba. A hadvezetőség a háború elején négyezer mázsa szegedi paprikát vásárolt és a szükséglet mértékében a készletet állandóan utána pótolta. A háború eleje óta a paprika ára a kétszeresére drágult. Szegeden 240 koronáról 460-ra drágult a finom édes paprika ára, míg a közepes minőség ára 200-ról 420 koronára növekedett. A rózsapaprika 90-ről 300 koronára, a közönséges kereskedelmi paprika ára pedig az átlagos 50 koronáról 100—120 koronára szökött föl. A drágulásnak az a közvetlen oka, hogy a megmunkálás költsége 40—50 százalékkal növekedett s a paprika-malmok 10 korona helyett most 24 korona. Mindez nem okolná még meg a 460 koronás árat, ám az árfejlődés tulzását elősegíti, hogy a szokásos spanyol paprikabehozatalból a rendes 150 vagon helyett az idén csak 20 vaggont hoztak be, Olaszország hadüzenete óta pedig semmit.

Földbirtokosaink figyelmét az őszi buzavetés alkalmával felhívjuk a mai »Corbin« hirdetésre.

Tisztelt olvasóink szíves figyelmét felhívjuk a mai lapunkban közzétett Schwarz L. hirdetésre.

Budapesti takarmányvásár.

(IX. ker.) Mester-utca, 1915. évi október hó 1. napján. (A székesfehérvári vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Fölhoztak a szokott községekben 105 szekér réti szénát, 61 szekér muhart, 5 szekér zsipszalmát, 12 szekér alomszalmát, — szekér takarmányzalmát, — szekér tengeriszárt, és 40 szekér luczerna és zabos-bükköny stb. 200 zsák szecskát.

A forgalom élénk.
Árak métermázsánként fillérben a következők.
réti széna I. r. u. 1500—1800, réti széna II. r. u. 1000—1400, réti széna csomagolása 900—940, muhar 1600—2200 zsupszalma 1200—1300, alomszalma 1200—1300, takarmányzalma ———, tengeriszár ——— zabos-bükköny 1300—1700, óhere 1800—2200, luczerna 1700—2200, köles ———, sarju ———, szalma szecska 1400—1600.
Összes kocsiszám 225 Összes súly 269.000 kilogramm

S Z E S Z.

A szeszüzletben igen élénk kereslet uralkodott e héten és állandó jó vételkedv folytán több tétel finomított szesz kelt el, miután későbbi zárlatokra finomított eladásokat nem eszközölnek.

A detailforgalom is élénk volt.
Denaturált szesz e héten is szilárd volt és az ára ismét emelkedett. Nagyobb tételek 130 K keltek, míg kisebb tételért drágább árakat is fizettek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben gyéribb volt a kínálat és néhány tétel 6 K-val a maximális áron alól kelt el.

Az árak (maximális) nagyban:

Kontingens nyersszesz adó- és adópótlék nélkül	150 K
Kontingens finomított szesz adó- és adópótlék nélkül	160 »
Adózott finomított szesz	360 »
Exkontingens nyersszesz eczetgyárosoknak	130 »
Denaturált szesz	130—132 »

NYILTÉR.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A nagyméltóságú kereskedelmi és földmívelési miniszter urak figyelmébe!

A »Gazdasági Lapok« ez év szept. 19-iki számában írt cikket, mely a »szántás-vetési munkálatok megkönnyítésének lehetőségét« tartalmazta, a nagyméltóságú urak figyelmébe ajánlottam a legelső sorban, akik országunkat kormányozzák és reszortjukhoz tartozik. Sajnos, meghallgatásra eddig nem talált, tehát ezúton ismétlem meg azon kérésemet, még pedig közérdekből, hogy kegyeskedjenek figyelembe venni, bírálat tárgyává tenni, a gép szántás helyett ezt sürgetni.

Hogy állításaim a valóságnak megfelelőek, e lap hirdetési rovatát, mint bizonyítékot ajánlom tehát elolvasásra, hol ki fog tűnni állításom igaz volta. Ha ezen uradalmak nyilatkozatai hason sorsra jutnának, mint eddig az enyéim, úgy méltóztassanak mindazok, kiket illet, tudomásul venni, hogy nem azért marad hazánk óriási tömeg földje vetetlen, mert nincsen megfelelő eszköz, hanem azért, mert elmaradt a megfelelő gondos intézkedés, nincs pártolója a magyar találmány- és iparnak, még a mai körülmények mellett sem. Engem nem nyomhat az elmulasztott kötelesség érzete, mert én megtettem, amit tehettem, Soraim tanuim.

Budapest, 1915 szeptember 30. József-utca 2. sz.

Hazafias tisztelettel
Jurenák Miklós.

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

**A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltatjuk azokat**

**BORJUTÜDŐLOB ÉS
BORJUVÉRHAS ELLEN.
VÉDEKEZZÜNK:
LÉPFENE
ORBÁNCZ
MIRIGYKÓR ellen
gyorshatású szérumokkal.**

Mindezen anyagok mint **eredeti készítmények** hazai törzsekből, az első hazai állatgyógy. szérumtelepen

JENNER-PASTEUR INTÉZET
laboratóriumaiban készülnek
és a készítmények állami-
világ felülvizsgálatnak.
Sürgőnycim: Jennerpasteur Budapest.

Felelés főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Kiadó urasági lakások Budapestben.

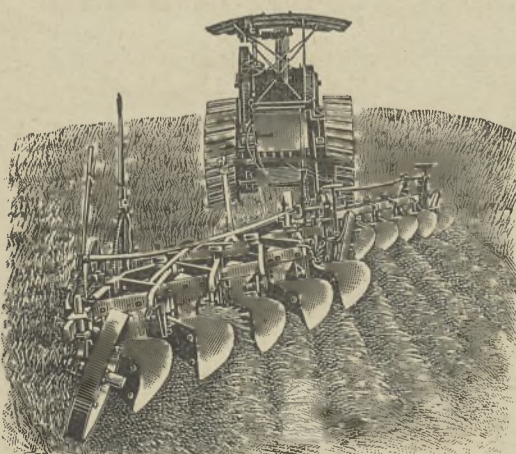
A legjobb fekvésben IV., Muzeum-körut 31. sz. alatt épült bérpalotában, novemberre

urasági lakások kiadó!

A lakások **központi melegvízfűtéssel, központi melegvíz szolgáltatással** vannak ellátva, **vacuum cleaner, egyáltalán legegészségesebb kivitellel kiállítva.** Ugyancsak az épület: **MAGYAR-UTCZAI** részén:

raktárnak vagy valamely **iparra** alkalmas helyiségek kiadó.

Éveket: **ÁGOSTON EMIL** műépítésznél, Budapest, V., Dorottya-utca 9. Telefon: 45-62.



A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást úgy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitellű világhírű gőzcseplőkről, gőzterautókról, gőzúthengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

